ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos suvažiavimas – **Nastutė Sidarienė** 3
Gimė Suvalkų lietuvių bendruomenė! – **Aneta Aleksaitė** 5

LLB GRETOSE

Posėdžiavo Lenkijos lietuvių bendruomenės taryba – **LLB inf.** 6

KULTŪROS BARUOSE

Folkloro ansamblių susibūrimas dainoj ir šoky – **Onutė Virbylienė** 8
„Saulės kelias“ Punske – **Božena Bobinienė** 10

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

Minėtuvės Punske 13
Minėtuvės Seinuose 17

PAŽINKIME LIETUVĄ

Neatrastos vietos: Šilavoto Davatkynas – vienuolynas be įžadų – **Lilija Valatkienė** 22

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

Lietuvos žiniasklaida 25

Viršeliuose:

Visų Šventųjų vakarą Punske (Valdo Žilionio nuotr.)
Rudenėjant (Vidos Valinčienės nuotr.)

Redakcijos adresas
16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel. (+48) 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

Leidžia
Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel. / faks. (+48) 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Vilimienė
Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
Stilistė, korektorė Birutė Burdinaitė-Ołów
Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė
Korespondentės: Jurgita Stankauskaitė, Rasa Žukauskienė, Božena Bobinienė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2025-11-17

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su autorių nuomone.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji. Leidinyje reiškiama tik autoriaus (-ių) nuomonė ir ji negali būti tapatinama su oficialia Vidaus reikalų ir administracijos ministro pozicija.

Projektą „***Lenkijos lietuvių gyvenimo atspindžiai***“ iš dalies finansuoja Medijų rėmimo fondas (*gauta parama projektui – 10000 eurų*).

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Mieli skaitytojai!

Irena Gasperavičiūtė

Lapkritį labiausiai išsiilgstame šviesos! Tad Visų Šventųjų dieną kapinės šviečia iš toli. Tai atminimo ženklas protėviams, bet švieselė ir mums – žyminti kelią, kuriuo reikia eiti. Tai buvusieji prieš mus išgrindė kelius, kad nenuklystume. Juk jauti viduje, ar teisingu keliu eini, ar blaškaisi šunkeliais. Neįmanoma nejausti, jei į gyvenimą žiūri atsakingai.

Taip, lapkritis skatina mąstyti, pervertinti vertybes, persvarstyti. Aš vis kalbu apie visuomenės reikalus. Neseniai vyko Lenkijos lietuvių bendruomenės tarybos posėdis, Vysk. Antano Baranausko fondo tarybos posėdis, Šv. Kazimiero draugija perrinko savo vadovybę. Pirmininku išrinktas Algirdas Vektorius. Sveikiname. Lenkijos lietuvių draugija dabar ruošiasi Suvažiavimui, irgi rinks pirmininką, valdybą, naują tarybą. Nemažai pas mus visuomeninių organizacijų. Dar įsikūrė viena. Norintiems dirbti yra ką veikti. Svarbiausia, kad vieni kitus papildytume ir žiūrėtume viena kryptimi. Manau, taip ir yra mūsų bendruomenėje. Jeigu mūsų kraštas Lietuvai esant okupuotai sugebėjo ne tik išlikti, bet ir vėliau esant reikalui padėti rengiant paramos mitingus sausio 13-ąją ar organizuojant vaistų siuntas, mes irgi sugebėsime išlikti. Atsispirsime visokiems drumstimams (jie jaučiami pastaruoju metu mūsų visuomenėje). Kai pagalvoji, kad visa tai daroma dirbtinai, neaišku, kokiems tikslams, numoji ranka ir dirbi toliau. Skatinu nesiduoti išprovokuojamiems įvairiems konfliktams ir nesusikalbėjimams. Jeigu mūsų protėviai paliko mums paveldą kalbos ir kultūros pavidalu, tai ir saugokime. Vienybėje stiprybė!

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos suvažiavimas

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Nastutė Sidarienė

Spalio 19 dieną įvyko Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos (LLEKD) suvažiavimas. Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos svetainėje susirinko mūsų krašto etninės kultūros puoselėtojai, gerbėjai, svečiai ir šios draugijos globojami folkloro ansambliai.

Suvažiavimas prasidėjo LLEKD pirmininko Roberto Vektoriaus pasveikinimu ir ansamblio „Gimtinė“ daina. Po to išrinktos komisijos: mandatinė, kontrolės, nuotarmių-programinė, balsų skaičiavimo. Jos iš karto pradėjo savo darbą. Suvažiavimo pirmininku išrinktas Arnoldas Vaznelis, sekretore Inga Radzevičiūtė.

LLEKD pirmininkas Robertas Vektorius pateikė draugijos 2022–2025 metų veiklos ataskaitą. Pradžioje jis pristatė valdybos narius ir padėkojo už jų darbus. Paminėjo, kad valdybą sudarė vicepirmininkės Aldona Vaicekauskienė ir Anastazija Sidarienė, nariai Vytautas Batvinskas, Aurelija Pečiulytė, Raimonda Chmieliauskienė, Virginija Karčiauskienė, Alicija Krakauskienė, Arnoldas Vaznelis bei Inga Radzevičiūtė. Pabrėžė, kad esminiai dalykai buvo įgyvendinti. Ypač džiaugėsi aktyviais ansambliais „Gimtinė“, „Alna“ ir „Šalcinukas“. Atkreipė dėmesį į tai, kad daugybės pastangų reikalavo „popierinis“ darbas, paraiškų rašymas, finansavimo gavimas (o etninė kultūra dažnai nebuvo finansuojama). Išreiškė padėką už suteiktą paramą. Ypač dėkojo Lietuvos liaudies kultūros centrui. Pabrėžė, kad šis centras remia draugiją, finansuodamas ansamblių vadovus ir muziejininkę, bei paminėjo, jog su Lietuvos liaudies kultūros centru yra pasirašytos keturios sutartys. Svarbiausiu pastarųjų trejų metų įvykiu pirmininkas įvardijo 2024 m. Vilniuje vykusią Dainų šventę, kurioje dalyvavo daugiau kaip 40 LLEKD narių bei ansambliečių.

Pirmininkas pripažino, kad jam vadovo pareigos nėra artimos, o biurokratiniai darbai slegia, todėl nusprendė atsistatydinti. Apgailestavo, kad neįgyvendino visų planų, bet džiaugėsi, jog pavyko išsaugoti veiklą su vaikais ir įskiepyti kultūrą Punsko krašto vaikams. Padėkojo visiems, kurie prisidėjo 1,5 % gyventojų pajamų mokesčio parama. Taip pat kalbėjo apie 2024 metais įgyvendintų renginių finansavimą ir pinigų sumas, skirtas tam tikslui, bei informavo, kokia pinigų suma dar liko pagrindinėje banko sąskaitoje. Po pirmininko ataskaitos pasirodė ansamblis „Alna“.

Vytautas Batvinskas, kuriam buvo patikėta surašyti suvažiavimo nuotarmes, jas pristatė suvažiavimo dalyviams:

1. Tęsti kalendorinių švenčių organizavimą per projektinę veiklą (Užgavėnės, Velykų laikotarpio liaudies meno paroda-konkursas, Rasos – Joninės, Žolinės, Baltų vienybės diena, Rudens pasidainavimo-šokių vakaras), įtraukiant jaunimą.
2. Suorganizuoti LLEKD folkloro ansamblio „Alna“ 30 metų veiklos

jubiliejų (2026-11-28).
3. Papildyti ansamblių tautinius drabužius.
4. Organizuoti Punske, Seinuose, Suvalkuose tradicinių šokių ir pasidainavimo bei romansų vakarus.
5. Kaupti krašto paveldą.
6. Surengti muziejaus „Senoji klebonija“ veiklos 30-mečio minėjimą.
7. Tęsti renginių ciklą žymiausiems krašto tradicijų puoselėtojams atminti.
8. Įkurti neformalų savišvietos-kelionių klubą.
9. Atstovauti savo kraštui pristatant etninės kultūros tradicijas Lenkijoje, Lietuvoje ir kitur.
10. Bendradarbiauti su vietos savivaldos ir švietimo įstaigomis.
11. Įtraukti jaunimą į LLEKD veiklas per folklorą ir kitas sritis.
12. Parengti kitam LLEKD suvažiavimui draugijos įstatų pakeitimo projektą.

Suvažiavimo metu nestokota padėkos žodžių, dalintasi prisiminimais, informacijomis. Kristina Kriūnaitė dėkojo visiems suvažiavimo dalyviams, ansambliečiams, etninės kultūros puoselėtojams bei „Senosios klebonijos“ muziejaus veikėjoms už aktyvų dalyvavimą ir tradicijų puoselėjimą. Ji džiaugėsi, kad šiame krašte išlikusi gyvoji tradicija ir jaučiama stipri bendrystė: dalyvauja visos šeimos – močiutės, mamos, tėvai ir anūkai, ko, jos teigimu, Didžiojoje Lietuvoje jau nebėra. Kaip pagarbos ir tęstinumo ženklą ji padovanojo lininę staltiesę.

Aldona Vaicekauskienė, prisimindama pirmuosius draugijos veikimo metus, skatino visus palaikyti krašto tradicijas, siekiant, kad gyvoji tradicija neužgestų. Pažymėjo, jog būtina rasti tokių veiklos formų, kurios būtų patrauklios ne tik vyresnio amžiaus žmonėms, bet ir jaunimui. Atkreipė dėmesį, kad šiuo metu LLEKD veikla per daug remiasi ansambliais, šokiais, dainomis ir grojimu. Kaip išeitį pasiūlė organizuoti paskaitas apie savo kraštą, rengti ekskursijas ir keliones bei įkurti keliautojų klubą.

Kontrolės komisija ir „Gimtinės“ ansamblis padėkojo pirmininkui Robertui Vektoriui už aktyvų darbą etnokultūros srityje ir įteikė dovanėlę. R. Vektorius asmeniškai padėkojo valdybai, visiems, atvykusiems į suvažiavimą ir prisidėjusiems prie veiklos per pastaruosius trejus metus. Palinkėjo sėkmės naujai valdybai ir patikino, kad kultūra jam yra labai artima ir svarbi, todėl jis visada palaikys ir puoselės krašto tradicijas.

Suvažiavimo svečias Ramūnas Valiokas iš Lietuvos išreiškė didelę padėką Robertui Vektoriui už tai, kad palaiko šio krašto kultūrinį gyvenimą ir gyvą etninį bendravimą. Remdamasis savo patirtimi, jis teigė, kad nėra geresnio ir smagesnio krašto gyventi nei šis, pabrėždamas, kad čia geriausios sąlygos.

Jonas Jankauskas akcentavo renginių sklaidos svarbą, ragindamas kurti „Instagram“ ir „Facebook“ bendruomenes. Jis skatino nebijoti filmuotis ir kelti turinį į internetą. Tai turėtų tapti malonumu, o ne pareiga ar baime, siūlydamas, kad socialinėje erdvėje mokytųsi dalyvauti ne tik jaunimas, bet ir vyresnieji. Arnoldas Vaznelis patvirtino, kad sklaida socialiniuose tinkluose yra labai svarbi ir jaučiamas didelis jos poreikis. Dar pabrėžė, kad reikalingas glaudus bendradarbiavimas su įstaigomis (mokyklomis). Taip pat iškėlė būtinybę peržiūrėti ir pakeisti LLEKD įstatus, nes kai kas yra pasenę ir neatitinka šiuolaikinės veiklos realijų.

Sigitas Birgelis informavo, kad punskas.pl tinklalapį daugiausiai lanko 30–50 metų amžiaus žmonės, kas rodo, jog reikia skirti dėmesio ir jaunesnių auditorijų pasiekimui per kitas platformas. Taip pat buvo siūlymas teikti daugiau informacijos pačiam punskas.pl tinklalapiui.

Suvažiavimo pirmininkas Arnoldas Vaznelis paskelbė, kad naujai išrinktą LLEKD valdybą sudaro: Irena Marcinkevičienė, Julija Račiuvienė, Vytautas Batvinskas, Aldona Vaicekauskienė, Irena Kalinauskienė, Virginija Karčiauskienė, Aurelija Pečiulytė, Anastazija Sidarienė, Sigita Aleksaitė. Kontrolės komisija: Petras Budzeika, Teresė Kuosienė, Teresė Uzdilaitė. LLEKD valdybos nariai išrinko pirmininkę. Ja tapo Aldona Vaicekauskienė.

Suvažiavimo pabaigoje Arnoldas Vaznelis pranešė, kad lapkričio 29 d. (paskutinį šeštadienį) bus organizuojamas renginys – Užadvencis.

Suvažiavimo dalyviai

Gimė Suvalkų lietuvių bendruomenė!

Aneta Aleksaitė

Spalio 19 dieną Suvalkuose įvyko ypatingas, netgi istorinis susitikimas, kuriame susirinkę lietuviai nusprendė žengti svarbų žingsnį ir įkurti Suvalkų lietuvių bendruomenę. Tai gražus liudijimas, kad meilė savo kalbai, kultūrai ir šaknims šiame krašte tebėra gyva ir stipri.

Susitikimas vyko jaukioje, šviesioje atmosferoje. Buvo daug pokalbių, prisiminimų, idėjų, o svarbiausia – bendras troškimas veikti kartu dėl mūsų visų. Kalbėta apie tai, kaip svarbu išsaugoti lietuviškumą, rūpintis švietimu, kultūra, menine veikla, suburti visus, kam brangi Lietuva širdyje – net jei gyvename už kelių dešimčių kilometrų nuo jos sienos.

Posėdžiui pirmininkavo Petras Maksimavičius, o protokolavo Irena Kowalewska. Po diskusijų ir pasiūlymų buvo išrinkta Suvalkų lietuvių bendruomenės valdyba, kuri ėmėsi pirmųjų organizacinių žingsnių: pirmininkė – Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė; vicepirmininkas – Arnoldas Vaznelis; sekretorė – Irena Kowalewska; iždininkė – Jolanta Szczecina; narės – Alicija Kraužlytė ir Daiva Krakauskaitė.

Taip pat išrinkta Revizijos komisija, kuriai priklauso Birutė Gudaitienė, Deivydas Senda ir Aidis Staskevičius.

Suvalkų lietuvių bendruomenės įkūrimas – ne tik naujas organizacinis žingsnis, bet ir svarbus istorinis įvykis. Tai pirmoji formali lietuvių organizacija Suvalkuose po to, kai XX a. pradžioje nustojo veikti Suvalkų lietuvių „Vienybės“ draugija. Per pastaruosius dešimtmečius lietuvybės šviesą šiame krašte nuosekliai nešė Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyrius ir „Vienybės“ klubo dalyviai. Būtent jų pastangos, darbas ir dvasia tapo tvirtu pagrindu Bendruomenei atsirasti.

Bendruomenės kūrėjai tiki, kad ši organizacija taps erdve, kur lietuviai Suvalkuose galės jaustis kaip namuose: kalbėti gimtąja kalba, švęsti kartu, puoselėti tradicijas, o svarbiausia – būti bendrystėje.

Šis spalio sekmadienis įeis į Suvalkų lietuvių istoriją kaip diena, kai gimė nauja viltis – stiprinti ir skleisti lietuvišką dvasią gražiame pasienio krašte.

Susitikimo dalyviai. Pirmoje eilėje penkta iš kairės Suvalkų lietuvių bendruomenės pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė

Posėdžiavo Lenkijos lietuvių bendruomenės taryba

LLB inf.

Lapkričio 9 d. Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos svetainėje įvyko Lenkijos lietuvių bendruomenės tarybos posėdis. Sugiedojus Lietuvos himną ir pasveikinus LR ambasados Lenkijoje atstovei Lilijai Žinienei bei perskaičius LR konsulato Seinuose vadovo sveikinimus, Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkas Tomas Venslauskas trumpai pristatė aktyvią organizacijos veiklą: LLJS atstovai dalyvavo lietuvių jaunimo suvažiavime Pietų Amerikoje, Pasaulio lietuvių jaunimo kongrese, kur Silvija Liaukevičiūtė išrinkta PLJS sekretore, Pasaulio lietuvių žaidynėse. Pirmininkas Lenkijos lietuvių jaunimui atstovavo PLB Seime. Surengta Estradinių dainų šventė, Lenkijos lietuvių jaunimo suvažiavimo metu išrinkta nauja valdyba.

LLB tarybos pirmininkė Asta Pečiulienė papasakojo apie jau trečią kartą vykusias Europos lietuvių kultūros dienas. Šiemet jos surengtos Belgijoje. Suvažiavo įvairių šalių lietuviai, iš mūsų krašto – trys „Vyčių“ šokėjų poros, vyko apskritojo stalo diskusija, koncertas. Išsakė norą, kad kada nors šis renginys vyktų mūsų krašte.

Lietuvos liaudies kultūros centras apmoka etatus ir siunčia į Lenkijos lietuvių bendruomenę darbuotojus, kurie dirba Suvalkuose. Jų veiklos ataskaitą pristatė Alicija Kraužlytė. „Sūduvos“ vokaliniam ansambliui vadovauja Arnoldas Vaznelis, šokėjoms Alicija Kraužlytė, teatrui – Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. Visi kolektyvai dalyvavo daugelyje renginių Lenkijoje ir Lietuvoje, o vadovai – įvairiuose mokymuose. Vaikų meno studija „Sūduviukai“ pirmą kartą buvo išvykusi pasirodyti į Lietuvą. Problema – tautinių kostiumų trūkumas.

Spalio 19 d. įsteigta nauja organizacija – Suvalkų lietuvių bendruomenė.

Jonas Vydra aptarė LR Seimo ir PLB komisijos darbo reikalus. Šiemet įvyko du posėdžiai. Temos: pilietybės išsaugojimo klausimas, rinkimai, kultūros paveldo klausimas, kaip diaspora gali prisidėti prie Lietuvos saugumo.

Pakviesta dalyvauti lapkričio 10 ir 13 d. mokymuose saugumo tema. URM tokie mokymai vyks lapkričio 27–29 d.

Nuo 2005 m. esantis LR Vyriausybės bei tautinių ir etninių mažumų bendrosios komisijos narys Algirdas Vaicekauskas pristatė jos darbo reikalus. Lenkijoje jau 20 metų galiojęs Tautinių mažumų įstatymas pakeistas tik šiemet. Įstatymu įtvirtintas Tautinių mažumų biuras prie Seimo kanceliarijos.

Tautinių mažumų įstatymo 20-mečio proga Balstogėje vykusioje konferencijoje, kur diskutuota, kaip šis įstatymas pakeitė mažumų gyvenimą, akcentuota, kad jis neduoda tinkamos apsaugos. Š. m. sausį LR Seime vykusioje konferencijoje konstatuota, kad įstatymo vykdymas paliktas tautinėms mažumoms. Visos tautinės mažumos teigia, jog reikia jį keisti, kad atsakomybės vykdyti šį įstatymą imtųsi valstybinės institucijos. Vasarį vykusiame susitikime, kuriame dalyvavo Vyriausybės atstovai, Europos Tarybos ekspertai tikrino, kaip Lenkija įgyvendina Kalbų chartiją. Štai ekspertų rekomendacijos, kaip išsaugoti lietuvių kalbą:

- užtikrinti vadovėlius lietuvių kalba visiems ja dėstomiems dalykams,
- įgyvendinti nuostatą dėl užrašų lietuvių kalba, net jei valsčiuje nesą 20 proc. lietuvių,
- įsteigti radijo stotį ir televizijos kanalą lietuvių kalba mūsų regione,
- rengti mokytojų, dėstančių lietuvių kalba, mokymus,
- Lenkijos institucijos turėtų skatinti vartoti taisyklingą lietuvių kalbą.

Komisijoje veikianti švietimo reikalų darbo grupė stengiasi, kad būtų įtvirtinta „tautinių mažumų mokyklos“ sąvoka.

Sielovados problemas mūsų krašte pristatė Nastutė Sidarienė. Pagrindinė problema – lietuvių kunigų trūkumas. N. Sidarienė priminė, kas pasikeitė Punsko parapijoje 2024 m. liepą atėjus naujiems kunigams: tarp kitko, panaikintos kai kurios Mišios lietuvių kalba, negalima pabaigti rožinio lietuvių kalba giedojimo, šiokiadieniais įvestos lenkiškos pamaldos, ko seniau nebuvę, parapijos skelbimai pateikiami, tarybos posėdžiai vyksta lenkų kalba, pagelbėti parapijoje labai dažnai kviečiami lenkai dvasininkai.

LLB valdybos pirmininkė Irena Gasperavičiūtė pateikė 2025 m. veiklos ataskaitą. Ji priminė, kas dirbo valdyboje, ir padėkojo už darbą. Atkreipė dėmesį ypač į du klausimus: Seinų „Lietuvių namų“ sunkios padėties ir būsimo Seinų kunigų seminarijos 200 metų jubiliejaus minėjimo. Kreiptasi į LR Seimo narius dėl Algimanto Katiliaus monografijos apie Seinų seminariją išleidimo lenkų kalba, prašyta prisidėti prie seminarijos jubiliejaus minėjimo, o Nacionalinį muziejų – paruošti ekspoziciją apie

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Posėdžio dalyviai

seminariją „Lietuvių menėje“. Susitikta su Seinų klebonu Z. Bzdaku. Visos LLB valdybos iniciatyvos LR konsulato Seinuose buvo sustabdytos. Iš planuotų renginių Seinų kunigų seminarijos jubiliejui šiuo metu laukiama Lietuvos kultūros tarybos sprendimo dėl „Lietuvių namų“ paruošto projekto. Jei ir čia bus neigiamas atsakymas, kukliai paminėsime savo bendruomenėje savomis pajėgomis, kaip tai darėme prieš dešimt, dvidešimt ar trisdešimt metų.

Su Lietuvos šaulių sąjunga imtasi žingsnių pažymėti ant kapinių tvoros žuvusių savanorių palaidojimo jose faktą. Informacija apie palaidojimą išlikusi archyvuose, tačiau kapinėse neišlikęs įamžinimas.

Lietuvių paveldo išsaugojimo klausimu – nuspręsta lentutę Vincui Kudirkai atminti kabinti seminarijos pastato išorėje.

Seinų „Lietuvių namų“ sunki padėtis nesikeičia nuo pandemijos metų, tęsiasi stagnacija. Čia trūksta lėšų reikalingų žmonių įdarbinimui. Projektus rengia ir kultūrine veikla rūpinasi tik du žmonės: direktorė Onutė Nevulienė ir Kultūros skyriaus vadovė Dalia Astrauskienė. Negaunama lėšų „Lietuvių namų“ veiklai, o kainos kyla. Šiuo klausimu kreiptasi į LR Ministrą Pirmininką Gintautą Palucką, bet jau senokai jis pasitraukęs iš Vyriausybės. Tačiau nemanoma nuleisti rankų. Problema – beveik visos kompetencijos, susijusios su užsienio lietuvių gyvenimu, perduotos Užsienio reikalų ministerijai. Ir nors kreiptasi pagalbos „Lietuvių namams“ jau ne kartą, jos nesulaukiama.

Lietuvos šaulių sąjungos vadas Linas Idzelis papasakojo apie šios organizacijos veiklą. LŠS yra 18000 narių. Į ją priimamas 11–18 metų jaunimas, vyksta stovyklos. Suaugusių narių yra 11000. LŠS veda mokymus.

Prof. Bronius Makauskas atkreipė dėmesį į tai, jog reikia keisti lenkų požiūrį į bendrą mūsų krašto istoriją (paminklai Seinuose), integruotis kultūringai, sąmoningai. Lietuvių tautinės atminties požiūriu Seinuose yra diskriminacija.

Priėmus LLB valdybos finansinę ataskaitą, vyko diskusija. Siūlyta atrinkti kandidatus Lietuvos valstybiniam apdovanojimui. Rūta Burdinaitė prašė spręsti lietuviškų televizijos laidų rengimo klausimą. Robertas Vektorius tikino, kad reikėtų turėti savo operatorių bei laidų montuotoją. Atkreipta dėmesį, kad valstybiniu mastu nebuvo padėtos gėlės Seinų ir Berznyko kapinėse Vėlinių išvakarėse.

Išvados:

- LR konsulo uždavinys – globoti bendruomenę, vienyti, o ne skaldyti,
- geras dalykas Eglinės centro stiprinimas,
- neardyti bendruomeninės veiklos!

Mintys pabaigai

Lietuvos šaulių sąjungos pulkininko Lino Idzelio mintys yra labai aktualios. Padėtis sudėtinga ir eina blogyn. Ruošiamasi gintis iki paskutinio kraujo lašo. Neleiskim sau įkalbėti, kad darbai bendruomenės labui – netinkamas, nereikšmingas dalykas. Be tautinio susipratimo mes neišliksim. Tai jokiu būdu neprieštarauja bendravimui. Jis išsakė mintis apie globalizacijos grėsmę.

Mes, kaip bendruomenė, esame integruota ir atvira bendravimui. Pasaulio lietuvių bendruomenių, taigi ir mūsų bendruomenės, reikalai ir kompetencijos perduotos URM, Globalios Lietuvos departamentui. Vyksta spaudimas, bendruomenės skaldymas. Susidaro įspūdis, kad bandoma paversti mūsų bendruomenę objektu. Yra sunku, nes esame ant išnykimo ribos. Kad galėtume gintis, turime būti stiprūs ir vieningi. Tam turi tarnauti Kalbų chartijos įgyvendinimas: kalbos prestižo kėlimas mokyklose ir institucijose. Šiemet Tautinių mažumų įstatymui sukako 20 metų. Buvo surengti minėjimai Balstogėje ir Lenkijos Respublikos Seime. Įstatymas yra pasenęs, pripažįstama, kad reikalingi pakitimai.

Bendruomenės padėtis apibūdinta kaip ligota. Demokratija reikalauja supratimo ir stipraus pilietiško suvokimo.

Neaiški padėtis dėl Seinų kunigų seminarijos jubiliejaus organizavimo ir pačios „Lietuvių menės“ ekspozicijos. Kita opi problema – Seinų „Lietuvių namų“ ir būsimo Suvalkų kultūros centro finansavimas.

Turime suvokti, kad melagienos ir dezinformacija kelia pavojų saugumui ir daro sąmyšį bendruomenėje. Tautinių mažumų bendruomenių viešoji tvarka yra trikdoma. Ryškiai tai jaučiame sielovados srityje. Prof. Bronius Makauskas pastebėjo, kad „griovių“ didinimas vyksta per apaštališkąją veiklą. Reikia rasti bendradarbiavimo galimybių, nepažeidžiant etninio klodo. Ką reikia padaryti, kad lenkai pakeistų požiūrį? Per vieną dieną to nepadarysim.

Folkloro ansamblių susibūrimas dainoj ir šoky

ONUTĖ VIRBYLIENĖ

Spalio 11 d. Suvalkų lietuvių ansamblis „Ančia“ (vad. Vytautas Batvinskas) lankėsi Dauguose. Ši išvyka – tai pernai Nemunaityje „Kuparo“ ir „Ančios“ ansamblių užmegztos pažinties rezultatas. Ten kartu smagiai koncertavome ir bendravome Alytaus apskrities literatų klubo „Tėkmė“ nario Gintaro Šiurkaus sodyboje. Antrą kartą teko susitikti jau Lenkijoje – malonu buvo stebėti ansamblio „Kuparas“ pasirodymą Punske per Žolinių atlaidus. Tuo nesibaigė... Abiejų ansamblių vadovai susitarė dėl glaudesnės bendrystės. Šiemet vasaros pabaigoje Daugų folkloro ansamblio „Kuparas“ vadovė Danutė Zarauskienė pakvietė mus į Folkloro ansamblių susibūrimą dainoj ir šoky. Visi nekantriai laukėme išvykos, nes ten važiavome koncertuoti pirmą kartą.

Iš Onutės Virbylienės asmeninio albumo

„Ančios“ pasirodymas

Onutės Virbylienės nuotr.

„Ančios“ muzikantai

Ką tik atvykę ansambliečiai turėjome progą trumpai susipažinti su Daugų miestelio istorija bei aplankyti svarbiausias vietas. Gido pareigas puikiai atliko buvęs Daugų seniūnijos seniūno pavaduotojas (dabar jau pensininkas) Algirdas Marčiukonis.

Daugai įsikūrę prie Didžiulio (Daugų) ežero, jo pusiasalyje. Tai miestas Alytaus rajono savivaldybės teritorijoje, 22 km į rytus nuo Alytaus. Seniūnijos ir parapijos centras. Apie 900 gyventojų. Miestelyje veikia visos reikalingiausios įstaigos. Iškiliausias pastatas – tai bebokštė mūrinė Dievo Apvaizdos bažnyčia, romantizmo laikotarpio su modifikuotos gotikos elementais. Į rytus nuo miesto yra Daugų piliakalnis, į pietryčius – Daugų akmuo. Šiek tiek istorijos: „14 a. per Daugus

kryžiuočiai žygiuodavo į Trakus ir Vilnių. 14–15 a. buvo įtvirtintas Lietuvos kunigaikščių medžioklės dvaras. 14 a. pabaigoje ar 15 a. pradžioje pastatyta bažnyčia. 1503 Aleksandro privilegijoje Daugai vadinami miestu. 18 a. pradžioje po karų, bado ir maro visai neliko gyventojų. 1742 gavo turgaus privilegiją, 1792 – miesto teises.

1863 prie Daugų įvyko sukilėlių kautynės su Rusijos kariuomene. 19 a. pabaigoje–1950 valsčiaus centras. 1906 ir 1925 degė. 1919 ties Daugais vyko Lietuvos kariuomenės kovos su Sovietų Rusijos kariuomene.

Onutės Virbylienės nuotr.

Daugų folkloro ansamblis „Kuparas“

Nuo 1945 pradžios valsčiuje veikė didelis Lietuvos partizanų dalinys, vėliau sudaręs Dainavos apygardos Geležinio Vilko rinktinės branduolį, Kazimieraičio rinktinė (1949–52); iki 1949 Kalesninkų miške buvo Pietų Lietuvos srities partizanų štabas.

Sovietų okupacijos metais Daugai buvo rajono (1950–59), apylinkės centras. 1998 patvirtintas Daugų herbas.“

Folkloro ansamblių susibūrimas dainoj ir šoky vyko Alytaus rajono savivaldybės kultūros centro Daugų skyriaus erdvioje koncertų salėje. Renginį suorganizavo Daugų asociacija „Daugų kraštas“ su ansambliu „Kuparas“.

Šventinį koncertą pradėjo Alytaus miesto folkloro ansamblis „Žvangucis“ (vad. Renata Sviklienė). Vėliau pasirodė Alovės krašto folkloro ansamblis „Susiedai“ (vad. Ramunė Miškauskienė), Daugų folkloro ansamblis „Kuparas“ (vad. Danutė Zarauskienė) ir mūsų „Ančia“. Kiekvienas kolektyvas atliko po kelias dainas. Netrūko ir linksmų muzikinių kūrinių, smagių šokių, net ir įdomių monologų. „Ančia“ sudainavo kelias dainas. Tarp dainų muzikantai (vadovas Vytautas Batvinskas, Jonas Nevulis ir Kostas Jurkiūnas) grojo liaudies kūrinius, o žiūrovai mielai šoko poromis arba bent lingavo. Susirinkusiesiems labiausiai patiko „Ančios“ atliekama daina „Paimkim Lietuvą visi ant rankų“. Dainavo visa salė, stovėdami, susikibę už rankų... Gal tiek daug plojimų niekada nebuvome sulaukę. Labai džiaugiamės, kad pasirodymas pavyko.

2025-ieji – tai Lietuvių liaudies dainų metai, o lietuvių folkloristikos pradžia laikomi 1825-ieji, kai Liudvikas Rėza išleido pirmąjį lietuvių liaudies dainų rinkinį. Ši data visoje Lietuvoje ir ne tik pažymima atminimo renginiais, skiriamais liaudies dainų paveldui puoselėti. Todėl Folkloro ansamblių susibūrimas dainoj ir šoky taip pat buvo skirtas liaudies dainoms. Renginio vartus uždarė visi ansambliai, dainuodami labai žinomą ir mėgstamą liaudies dainą „Šią naktelę per naktelę“.

Daugų asociacijos „Daugų kraštas“ pirmininkė ir „Kuparo“ vadovė padėkojo visiems ansambliams ir jų vadovams ir pakvietė visus susirinkusiuosius prie vaišių stalo. Smagu buvo pabendrauti su ansambliečiais iš Lietuvos. Esame labai dėkingi Daugų folkloro ansamblio „Kuparas“ vadovei Danutei Zarauskienei už pakvietimą dalyvauti tokiame puikiame renginyje. Nuoširdžiai dėkojame Punsko valsčiaus viršaičiui už parūpintą transportą.

Onutės Virbylienės nuotr.

Dievo Apvaizdos bažnyčioje

„Saulės kelias“ Punske

BOŽENA BOBINIENĖ

Šviesa šviečia tamsoje, ir tamsa jos neužgožė. (Jn 1,5)

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Netektis yra įrašyta į žmogaus gyvenimo kodą. Netekčių veidai įvairūs. Įvairiai jas kiekvienas ir išgyvena.

Netekties skausmą galima įvertinti, sumatuoti tik meilės stiprumu žmogui, kurio netekai. Kuo labiau mylėjai, kuo stipriau buvai prie to artimojo prisirišęs, kuo labiau jautei jo gerumą ir švelnumą – tuo sunkiau tą praradimą priimti, tuo ilgiau užtrunka, kol su šiuo faktu susitaikai, net ir žinodamas, kad jau nieko pakeisti negali...

Taip yra sutvarkytas pasaulis ir žmogaus gyvenimas: viskas sukasi amžinu ratu, persipina ir pasipildo. Kiekvienas įvykdome čia kokią nors savo misiją ir sugrįžtame saulės keliu namo.

Išėjusiems – mirtis neskauda. Skauda tiems, kurie liko...

SAULĖS TAKAS

Visiškoje tamsoje ir tyloje į žmogaus pasąmonę tyliai įsiskverbia M. K. Čiurlionio „Saulės sonatos“ paveiksluose atvaizduotas gyvenimo, gyvybės ciklas – amžinas judesys. Šie dėsniai galioja viskam, kas yra. Saulė pateka ir nusileidžia. Panašiai mėnulis ir žvaigždės. Visa gamta pulsuoja metų laikais: pavasarį atgimsta, vasarą sužaliuoja ir sužydi, rudenį dalija derlių, o žiemą – apmiršta, ilsisi. Taip ir žmogus, ir visi gyviai. „Allegro“, „Andante“ ir „Scherzo“ paveiksluose daug gyvybės, giedros nuotaikos, žaismo, švelnumo, ramumo, tačiau paskutiniame – „Finale“ – atspalviai daug tamsesni, išblėsta dinamiškumas, pasklinda rimties ir paslaptingumo aura. Beje, ir pavadinimas sufleruoja, kad kažkas baigiasi: gana žaisti ir džiūgauti... Pačiame paskutinio paveikslo centre ypač dėmesį patraukia didžiulis voratinklis. Tai nėra paprastas gamtos darinys. Jis milžiniškas, kosminis. Jam prilyginama visa visata, jo siūlų sankirtose blyksi žvaigždės (o gal tolimos saulės ar planetos). Galima spėti, jog visi reiškiniai, viskas, kas yra – apie ką žinome, esame girdėję arba ir ne – apraizgyta voro numegzta gija. Lipnūs siūlai apipina viską, nors jie atrodo tokie subtilūs ir pažeidžiami...

Lietuvių tradicijoje tikima, kad jei pamatai ant siūlo besileidžiantį vorą, reiškia, jog jis neša laimę. Beje, voras siejamas ir su laiku: jei jį pamatysi ant siūlo iki vidudienio – vadinasi, neša laimę, bet jei po vidudienio – nelaimę. Dar tikima, kad nusileisdamas ant žmogaus galvos, jis gali „išpranašauti“ ir mirtį...

Čiurlionio voratinklyje sutelpa viskas, – jis primena paslaptingą kosminį vyksmą, kuriame laiko matavimai praranda prasmę. Virš voratinklio sustingęs varpas vaizduoja saulės mirtį. Nusileidžia tamsos šydas. O apačioje, palenkę galvas su karūnomis, ant uolų sostų sėdi trys karaliai... galbūt jų poza išduoda liūdesį, gal nuovargį, o gal jie tiesiog kažko laukia...

Žemę apgaubia visiška tamsa.

NAUJA GYVYBĖ IR GYVENIMAS

Tačiau tamsa ir tyla nėra amžinos. Tamsoje iš naujo įsižiebia žiburys. Ją praskrodžia ryškus saulės spindulys. Į Žemę ateina Šviesa. O kas gali būti didesnė laimė ir džiaugsmas nei pats gimimo stebuklas? Nauja, šviesi ir nekalta siela ateina į žemiškųjų tėvų glėbį, į rūpestingas motinos rankas. Ypač motinos ir jos kūdikio ryšys – nepakartojamas. Lydėdama savo vaiką visą gyvenimą, skirdama jam dėmesį, meilę ir juo rūpindamasi, ji jį

stipriai prisijaukina. Kiekviena kartu išgyventa dienos akimirka dovanoja šiltus prisiminimus. Atmintyje išlieka gerumas, švelnumas, rūpestinga globa, kartu praleistas laikas, žaidimai, dovanos, šiltas prisilietimas... Tiesiog buvimas šalia.

Rodos, taip bus visą laiką, rodos, kiekvieną dieną pildosi pranašystė: „iki vidudienio“. Bet vienąkart kažkoks nematomas voras suklysta ir nusileidžia mylimam žmogui ant galvos...

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Netektis ir gedulas

Staiga pasaulis, kurį pažinojai, prie kurio buvai įpratęs ir atrodė, kad jis niekada nesibaigs – brutaliai sugriūva. Staiga žmogus, kurį turėjai nuolat šalia, kurį mylėjai ir kuris užpildė tavo gyvenimą – lyg išnyksta. Tiesiog jo nebėra... Netektis. Ji įšliaužia, išsilieja ir apraizgo lipniais juodo voratinklio siūlais. Kuo labiau buvai susigyvenęs su prarastu žmogumi, kuo stipriau jį mylėjai – tuo labiau šlykščios tuštumos gijos smaugia. Jauti, kad nėra nieko – tik tamsa. Ir ne – ne šiaip tamsa, bet tamsa vandenyno gelmėse, iškastoje duobėje, tamsa, kuri užgniaužia kvapą, atima žadą, skaudžiai stumia dar labiau to juodo dugno link.

Kaip iš tos duobės išlipti? Kiek tai gali užtrukti? Kur ieškoti to, kad ir silpniausio, žiburėlio? Juk niekas tavo skausmo neišgyvens už tave, niekas jo taip nesupras ir nejaus kaip tu pats.

Nuo pat netekties pradžios viskas pasikeičia, viskas apvirsta aukštyn kojom. Sunku suspėti su tuo, kas vyksta aplinkui. Laidotuvės. Gedulo pradžia... jautiesi vienišas, nors tave supa žmonės...

Atsitrenki į nevilties sieną – jei nori išgyventi, reikia ją perlipti. Reikia leisti sau išverkti ašarų upes, išrėkti (nebyliu) balsu, reikia išjausti kiekviena savo ląstele, reikia iškęsti iki gyvo kaulo pulsuojančios žaizdos jautrumą. Paleisti susikaupusias emocijas, išmokti iš naujo kvėpuoti... Tai užtruks – niekas negali pasakyti, kiek laiko. Ir neturi. Reikia kantrumo ir švelnumo... sau.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Susitaikymas ir dėkingumas

Kažkurią akimirką blykstelėja aiškus prisiminimas, sužadinantis nedrąsų vidinį šypsnį – gal tai švelnaus ir šilto apkabinimo jausmas, gal nerūpestingai nuskinta ir padovanota jazmino šakelė, išgirsta pažįstamos dainos melodija, gal tiesiog rankos prisilietimas... Jo laikaisi įsikibęs, nors ir tas prisiminimas – pradžioje atneša daugiau skausmo nei nusiraminimo... Bet sekundė po sekundės, minutė po minutės, vėliau diena po dienos prisimindamas ir vis galvodamas apie tą žmogų – gal daugiau ir dažniau nei tuomet, kai jis dar gyveno, nes tiesiog tada dar jį turėjai šalia – pradedi matyti ir jausti daugiau. Ir kitaip.

Pamatai daugiau, nes pradedi žiūrėti širdimi. Atrandi savo artimąjį ne tik vaizduotėje, nuotraukoje, bet ir kiekvienam žolyne, medyje, paukščio skrydyje, vėjo gūsyje, saulės spindulyje... Ir pagaliau supranti, kad tavo brangiausias žmogus – neišėjo toli. Kad jis yra šalia, čia pat – jei tik ieš-

kosi ir norėsi jį pajusti tyloje, jei įsiklausysi... Ir tada širdyje vietoj skausmo ir ilgesio pamažu išsilieja dėkingumas, kad turėjai galimybę tą žmogų šitame pasaulyje sutikti ir būti jo gyvenimo dalimi. O jis – tavo...

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

PRISIMINIMAS IR MINĖJIMAS

Saulės kelias kosminiame voratinklyje yra amžinas. Saulė numiršta tik trumpam, kad vėl prisikeltų su aušra. Deja, išėjęs žmogus tuo pačiu žemiškuoju pavidalu nesugrįžta, bet išlieka čia likusiųjų prisiminimuose savo darbais, sužadintomis emocijomis. Galbūt ir savo angeliška šviesa nušviečia tą patį sutemų gaubiamą saulės taką. Galbūt nori priminti tiems, kuriuos paliko: tik tirštą tamsą net ir vienas spindulys gali perskrosti pačia ryškiausia šviesa. Įsižiūrėk, prisimink, kiek tokių spindulių gyvenime nušvito. Kiek daug yra dalykų, kurie įvyko, kurie suteikė šviesos ir už kuriuos galima būti dėkingam.

Kiekvienas iš mūsų, skaičiuodami saulėtekius ir saulėlydžius, užaugame, subręstam, gyvename tarp mylimų ir mylinčių. Tačiau vieną dieną mūsų artimiausieji, o kada nors – ir mes patys, sugrįšime vėl namo ryškios šviesos nušviestu keliu, anapus voratinklio, anapus tos pačios saulės...

Kiekvienas mūsų esame netekę, praradę, ir tai – skauda. Tačiau tą liūdesį gali numalšinti ramybę atnešanti viltis, kad kažkur dausose, visatoje turime savo žiburį, angelą sargą, globėją... ir kiekvienas galime kitam tapti žiburiu, gyvendami taip, kad mus prisimintų kaip dovaną...

***

Šių metų Vėlinių koncertas „Saulės kelias“ buvo visiškai kitoks nei paprastai. Monikos Valinčiūtės pateikta kūrybinė išraiška buvo stebinančiai minimalistinė, bet su skalpelio preciziškumu paliečianti pačias jautriausias žmogaus sielos stygas. Žmogaus, kuris išgyveno didžiausią netektį.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Scenoje buvo labai daug tamsos, daug tylos, švelnių garsų, susikaupimo ir... nenumatomumo. Tamsoje nematai akimis, bet tavo kūnas susikaupia patirti aplinką visais kitais pojūčiais. Žiūrovui sunku buvo nuspėti, kurioje scenos dalyje blykstelės šviesos spindulys. Taip, kaip ir gyvenime – nenuspėsi, kaip jis susiklostys, kad ir kaip planuotum...

Šis koncertas nebuvo vien juodas netekties fonas. Jame buvo labai daug šiltų prisiminimų šviesos. O juk šviesa ryškiausiai matoma tamsoje. Šviesoje sunku ją pačią įžvelgti, pastebėti ir įvertinti...

Įsimintini buvo Monikos žodžiai susikaupimo akimirką, skirti visai kūrybinei grupei prieš išeinant į sceną: šiandien mes neatėjome čia kažko vaidinti, mes atėjome sukurti jautrią jaukumo erdvę ir PABŪTI su tais, kurie išėjo, ir su tais, kurie be jų čia liko...

Renginio rėmėja – Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerija.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Minėtuvės Punske

Wacław Mor
1945 09 27–2024 11 04
Punskas

Kilęs iš lenkiškos šeimos Vaclovas atrado vietą lietuvių bendruomenėje. Jis pramoko lietuvių kalbos, žavėjosi lietuvių veikla, džiaugėsi matydamas žmoną, sūnų ir anūkus puoselėjant savo tradicijas ir kultūrą. Geraširdis, paslaugus ir jautrios dvasios Vaclovas gerbė kitus, save. Niekada nesitikėjo, kad klastūnė liga taip greitai nuvilios jį į kapus.

Danutė Judickienė
1939 02 05–2024 11 10
Eglinė

Danutė Judickienė – gražaus balso, kuris skambėdavo ir garsiuosiuose sąskrydžiuose, ir bažnyčios chore, savininkė. Svetinga ir darbšti Eglinės piliakalnio šeimininkė, kuri mielai priimdavo kiekvieną svečią, ar tai būtų vietiniai, ar archeologai iš Varšuvos. Mėgo prisėsti ir prie senųjų Judickų audimo staklių. Tikime, jog ir toliau dainuodama audžia kilimus angelams.

Algis Aleksa
1979 01 03–2024 12 01
Žvikeliai – Kaunas

Algis, baigęs Punsko Kovo 11-osios licėjų, tęsė mokslus Kauno technologijos universitete, kur įgijo matematikos magistro laipsnį, apgynė informatikos srities disertaciją ir tapo mokslų daktaru. Dėstė universitete matematiką, gilinosi į mokslinį darbą, visada siekdamas, kad žinios tarnautų žmonėms, o ne tik skaičiams. Šeima – žmona ir trys vaikučiai – buvo jo didžiausia vertybė, o namai meilės ir šviesos pilni. Po 7-erių metų sunkios ligos spręsti matematinių subtilybių išskubėjo pas Dievą.

Ona Agurkienė
1930 06 18–2024 12 30
Kampuočiai

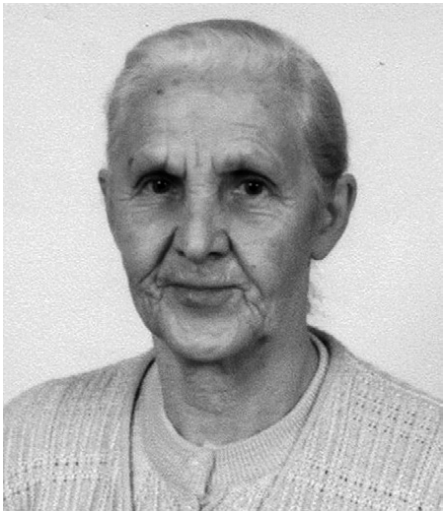

Buvo darbšti, kukli, paprasta kaimo moteris. Užaugino keturis vaikus, sulaukė septynių anūkų. Ona savo gyvenimo kelyje patyrė daug išbandymų: anksti liko našlaitė, išgyveno sūnaus netektį. Paguodos visada ieškodavo maldoje. Nepaprastai mėgo bendrauti su žmonėmis. Gyvenime svarbiausia jai buvo šeima, meilė artimiesiems ir noras išauginti gerus, dorus bei nuoširdžius vaikus.

Jurgis Grigutis
1952 03 25–2025 01 07
Žvikeliai

Jurgis buvo tylus, bet nepaprastai

šviesus žmogus. Tikėjimas ir darbas lydėjo jį visą gyvenimą. Dirbo su akmenimis – tvirtais, patikimais, kaip ir jis pats. Iš savo rankų triūso nutiesė akmenų taką į Smalėnų bažnyčią – tarsi kelią, vedantį ne tik į Dievo namus, bet ir į ramybę, tikėjimą, bendrystę. Jurgis rodė pavyzdį, kaip gyventi dorai, su šviesa širdyje. Tokį jį ir prisiminkime.

Danutė Grigutienė
1944 01 12–2025 01 14
Kreivėnai

Danutė Balkutė kilusi iš Trakiškių kaimo, baigė Punsko žemės ūkio mokyklą. Ištekėjusi už Juozo Grigučio susilaukė dviejų vaikų, keturių anūkų. Vaikai – Punsko licėjaus absolventai, baigė Lenkijos aukštąsias mokyklas. Klausos negalia netrukdė jai lankytis koncertuose, melstis sekmadienio šv. Mišiose, skaityti lietuvišką spaudą. Skaudžiai išgyveno vyriausiojo anūko netektį. Jis, tikėkimės, pasitiko sengalvėlę anapus saulės.

Juozas Kalinauskas
1931 08 14–2025 01 25
Trakiškės

Dar jaunystėje Juozas pakluso šokio aistrai. Buvo pirmųjų „Jotvos“ šokėjų gretose. Sukūręs šeimą, užaugino šešis vaikus, džiaugėsi išleisdamas juos gyveniman, daug laimės teikė jam vienuolika anūkų ir du proanūkiai. Augdami vaikai

vadavo tėtį kultūrinėje veikloje – šoko, vaidino. Juozas buvo tylus ir darbštus ūkininkas, ilgametis ir atsidavęs Punsko parapijos tarnas.

Genė Kolienė
1933 02 25–2025 02 24
Giluišiai – Punskas

Kilusi iš Trumpalio kaimo Genė Staskevičiūtė užaugino penkis vaikus, palaidojo – keturis, turėjo septynis anūkus, sulaukė keturių proanūkių. Genė visais džiaugėsi, o tuos, kurie buvo šalia, dar ir augino. Nors gyvenimas nepagailėjo išbandymų, ji niekada neprarado vilties, kad ateityje bus dar laimingų akimirkų.

Aldona Vaicekauskienė
1946 06 08–2025 03 29
Vilkapėdžiai

Iš Kampuočių Makauskaitė,

susituokusi su Česlovu Vaicekausku, sukūrė jaukų namų židinį, užaugino tris vaikus, sulaukė penkių anūkų. Vaicekauskų namai visada vaišingai priimdavo kiekvieną svečią, apdovanodavo sodo gėrybėmis, bitučių suneštu medumi. Aldona – nuoširdi ir labai darbšti moteris. Mylėjo gėles, kuriomis puošdavo Smalėnų bažnyčią – antruosius savo namus. Šeima, Dievas ir tautiškumas jai buvo aukščiausios vertybės, kurias stengėsi įskiepyti ir savo vaikams.

Aldona Batvinskienė
1933 05 09–2025 04 08
Valinčiai

Aldona Šūbaitė iš Žagarių vos 5-erių neteko tėvo. Atitekėjusi į Valinčių kaimą kartu su vyru sunkiai dirbo įvairius ūkio darbus. Nuovargis

nekliudė puoselėti pomėgių. Uoliai įsitraukė į kultūrinę veiklą. Savo skambiu balsu sustiprino Vinco Valinčiaus chorą, bažnytinį chorą, giedojo prie mirusiųjų. Užaugino keturis vaikus, sulaukė aštuonių anūkų ir keturių proanūkių. Sengalvėlė amžinu miegu užmigo apsupta artimųjų, ypač sūnaus Petro šeimos.

ONUTĖ MALINAUSKAITĖ
1984 07 26–2025 04 08
Punskas

Onutė – Galdapės profesinės mokyklos absolventė. Vaikystėje kartu su sese Alicija dalyvavo vaikų folkloro ansamblyje „Šalcinukas“. Susilaukė, bet nespėjo užauginti dvynių – porelės vaikučių. Labai stengėsi, kad vaikai, augdami šalia kultūros namų, dalyvautų lietuvių veikloje. Sesė su broliuku šoka, o Mama per artimus asmenis juos globoja it angelas.

JONAS ZIMNICKAS
1945 08 13–2025 06 18
Burokai

Vyriausias Onos ir Jono Zimnickų sūnus. Sulaukęs vos 14 metų, neteko tėvo. Ant jo pečių nugulė visi ūkio darbai ir šeimos išlaikymas. Susituokęs su Birute Krakauskaite iš Agurkių kaimo, susilaukė keturių vaikų. Ilgai ėjo Burokų kaimo seniūno pareigas. Jonas labai mylėjo savo šeimą ir gimtą žemę, moderni-

zavo ir plėtė ūkį. Pernai sukako 65-eri jo ūkininkavimo metai. Beliko tik gyventi ir džiaugtis, tačiau sunki liga pakerta ir tokius žmones – stiprius, darbščius, orius.

TERESĖ JONUŠONIENĖ
1955 09 19–2025 07 09
Valinčiai

Kukli ir jautrios sielos Teresė atsiskleidė mūsų bendruomenėje kaip liaudies poetė. Ne kartą jos eiles skaitėme „Aušroje“. Geriausios vietos žemėje jai buvo bažnytėlė, gimtieji namai, pilni gėlių darželiai, o brangiausia vieta – Tėvynė. Tam ir skyrė daugiausia dėmesio savo kūryboje. Galbūt dar daug eilių būtume sulaukę iš Teresės, jei ne liga, per anksti nuviliojusi amžinybėn.

VITAS KEIZA
1964 04 28–2025 07 30
Šlynakiemis

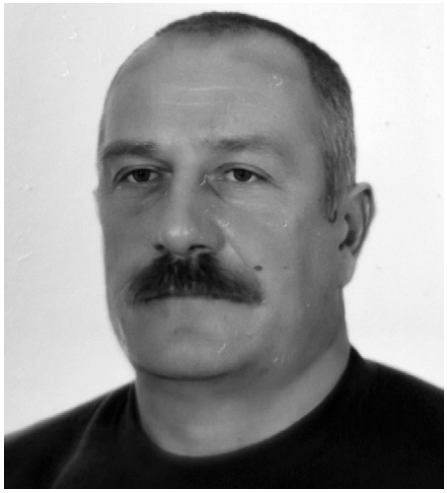

Vitas – vienturtis Keizų sūnus. Baigė Punsko žemės ūkio mokyklą. Vieną kadenciją ėjo Punsko valsčiaus tarėjo pareigas, 20 metų buvo Šlynakiemio kaimo seniūnas. Jam seniūnaujant kaime įvesti telefonai, buvo asfaltuoti keliai. Darbštų, stiprų ir nagingą vyrą palaužė sunki liga. Paliko žmoną, šešis vaikus, dešimt anūkų, kurie saugos senelio atminimą.

VITAS GRIGUTIS
1940 08 15–2025 08 01
Punskas

Kampuočiokas Vitas – darbštumo ir talentų įsikūnijimas. Pats visą gyvenimą turėjo rūpintis šeimos išlaikymu. Jis ir siuvo, ir statė namus, ir dirbo su mediena, ir kepė raguolius.

Nepaprastai mylėjo Tėvynę Lietuvą, mėgo lietuvišką dainą. Didžiausią džiaugsmą ir pasididžiavimą jis išgyvendavo matydamas dainuojančią dukrą Aliciją. Nepraleisdavo jokio koncerto. Atnaujinti seni kryžiai kapinėse dar ilgai stovės ir primins apie Vito atkaklumą, kruopštumą ir norą palikti mūsų kraštą gražesnį.

BIRUTĖ VALINČIENĖ
1928 05 26–2025 08 07
Agurkiai

Ilgaamžė Birutė buvo puiki dainininkė ir giesmininkė. Paauglystėje ir jaunystėje kiekvieną sekmadienį eidavo į Punsko bažnyčią, giedojo bažnyčios chore. Savo keturis vaikus auklėjo lietuviška, patriotine dvasia. Mėgo skaityti iš bibliotekos pasiskolintas lietuviškas knygas. Patriotiškumą per dainas ir pasakojimus diegė vėliau ir visiems šešiems savo anūkams, kuriuos be galo mylėjo. Buvo Palaimintojo Jurgio Matulaičio maldos grupės narė mūsų krašte.

PRANAS SOVULIS
1934 08 05–2025 08 12
Suvalkai

Suvalkų lietuvių bendruomenė neteko ryškios asmenybės – žmogaus-institucijos: mokytojo, saviveiklininko, visuomenininko iš prigimties, poeto ir prozininko. Jis kilęs iš Lietuvos, tačiau karo negandos

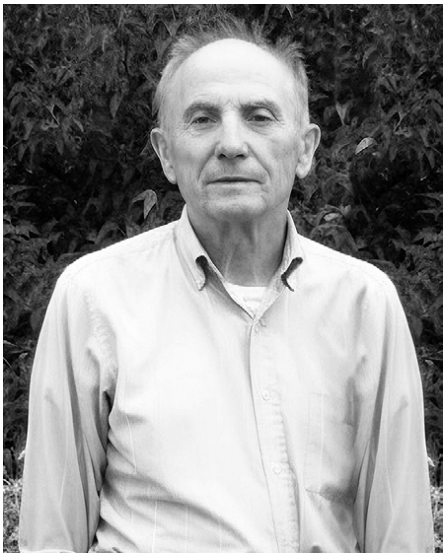

privertė jo šeimą ieškoti prieglobsčio Lenkijoje. Dirbdamas mokytoju, vaikus mokė lietuviškų vaidinimų, dainų, šokių. Pats aktyviai dainavo „Ančios“ ansamblyje, bendradarbiavo su „Suvalkiečiu“ ir „Aušra“. Išleido tris savo kūrybos knygas. Dalį savo turto testamentu paliko Suvalkų „Vienybės“ klubui.

STASĖ VALINČIENĖ
1945 10 04–2025 09 11
Šlynakiemis

Stasė Kaleinykaitė iš Paliūnų buvo tikra savo didelės šeimos širdis. Užauginusi aštuonis vaikus, sulaukusi devyniolikos anūkų ir septynių proanūkių, visus apglėbdavo savo meile ir rūpesčiu. Ji palaikydavo kiekvieną – jeigu ne žodžiais, tai mintimis ar malda. Likus vos kelioms dienoms iki 80-ojo gimtadienio, kai visa šeima ruošėsi atvykti į jos šventę, Stasė tyliai išėjo į amžinybę. Šiandien ją prisimename su dėkingumu – už meilę, tikėjimą, už šviesą, kuri tebelydi mus visus.

PETRAS VALINČIUS
1950 03 14–2025 09 18
Valinčiai

Nutrūko sodrus bosas ir bažnyčios skliautuose, ir giedant prie mirusiųjų rožinius. Petras – vienas ryškiausių mūsų krašto dainininkų. Darbas ūkyje jam niekada nekliudė dainuoti ar giedoti. Muzika namuose niekuomet netildavo, mat Petro tėtis buvo garsus mūsų krašto savamokslis chorvedys, o Petras mėgdavo groti akordeonu. Jiedu su žmona užaugino keturis vaikus, sulaukė keturių anūkų. Petro talentas ir branda gyvuos palikuonių širdyse.

* * *

Vėlinių minėtuvėse taip pat prisiminti asmenys, apie kuriuos rašyta „Aušroje“: ***Jokūbas Petruškevičius*** (2003 12 01–2024 11 01) iš Punsko, ***Izabelė Filevičienė*** (1929 05 25–2024 12 25) iš Raistinių, ***Stasė Pečiulienė*** (1929 02 04–2024 02 04) iš Kampuočių, ***Kostas Misiukonis*** (1949 05 14–2025 07 04) iš Punsko, ***Jonas Žukauskas*** (1960 06 02–2025 08 23) iš Kreivėnų, Jonas Kriaučeliūnas (1950 03 10–2025 07 13) iš Paliūnų.

Minėtuvės Seinuose

Vytautas Bartnykas

2024 m. lapkričio 7 d. mirė Bubelių kaimo ūkininkas Vytautas Bartnykas.

Vitas buvo jauniausias Janinos (Vaznelytės) ir Antano Bartnykų sūnus. Gimė 1953-iųjų vasario 18 d. Bubeliuose. Augo su vyriausiąja sesute Maryte ir jauniausiuoju broliu tėvelio vardu – Antanu. Mokėsi savo kaimo mokykloje, kuri tuo metu buvo įsikūrusi poeto Albino Žukausko gimtuosiuose namuose.

Vytautas paveldėjo tėvų 20 ha ūkį. Vedė Aldoną Makrickaitę iš Kreivėnų. Jiedu užaugino penkis vaikus: Valdą, Joną, Aliciją, Gražiną ir Vituką, kuris baigė „Žiburio“ mokyklą, gražiai patarnauja lietuviškoms Mišioms Seinų, o kartais ir Žagarių bažnyčioje. Visa Bartnykų šeima uoliai dalyvaudavo lietuviškose pamaldose.

Vitas buvo darbštus žmogus. Be ūkininkavimo, jis nemažai jėgų atidavė taip pat statybos darbams. Dar spėjęs pasidžiaugti septyniais anūkais, atgulė Punsko kapinėse.

Tegul ramus Jums būna amžinasis poilsis.

Česlava Marijona Kuosienė

2024 m. lapkričio 11 d. atgulė amžinojo poilsio Rimkežerių gyventoja Česė Kuosienė, garsaus mūsų krašte gimusio lietuvių poeto Albino Žukausko dukterėčia.

Česlava Marijona gimė 1933 m. rugpjūčio 10 d. Rimkežerių kaime, Aldonos (Žukauskaitės) ir Juozo Latvių šeimoje. Augo su vyresniais broliais Juozu, Geniumi ir jaunesniais Edvardu, Kostu ir Vytautu. Dvi sesutės Reginos mirė: viena būdama 4 metukų, kita sulaukusi 19.

Būdama dar maža, su tėvais, broliais ir sesėmis 1941 m. ne sava valia paliko gimtinę. Šeima patyrė repatriacijos vargus: teko bastytis Lietuvoje po svetimus namus, patirti karinių veiksmų baimę, nepriteklių. Latviai į Rimkežerius grįžo 1944 m. pavasarį, praradę visa, kas buvo uždirbta. Česei jau neteko mokytis. Paūgėjusi padėjo tėvams ūkyje ir uždarbiaudavo dvare. Jaunystėje pažino vaikiną Petrą Kuosą iš Agurkių, su kuriuo susituokė 1953 m. per Kalėdas. Sutuoktiniai buvo labai darbštūs, ūkininkavo, nepamiršo bažnyčios ir kovojo, kad grąžintos būtų pamaldos lietuvių kalba Seinų bažnyčioje. Jiedu užaugino tris vaikus: Onutę, Petrą ir Gražiną. Vyriausiąją dukrą leido mokytis į Punsko licėjų. Santuokoje išgyveno 57 metus. Vyras Petras Kuosa mirė prieš 14 metų. Česė sulaukė penkių anūkų ir šešių proanūkių.

Ji buvo gero būdo, graži, švelni, visus užjaučianti, darbšti, pareiginga. Rūpinosi savais namais ir neapgyventa, tuščia mamos tėvelių Žukauskų sodyba Bubeliuose. Paveldėjusi senelių namus, kurį laiką juose gyveno su šeima. Tik 1960 m. persikėlė iš Bubelių Žukauskų sodybos į Rimkežerius ir sėkmingai su vyru ūkininkavo. Labai mylėjo gėles, sodino kasmet ir augino pačius gražiausius įvairiaspalvius jurginus, kol sveikata nesutriko.

Lai gėlės puošia Jūsų amžiną ją buveinę pas Dievą.

Jonas Kliūčinykas

2024-ųjų lapkričio 22 d. mirė Žagarių kaimo gyventojas, buvęs

ūkininkas, giesmininkas ir dainininkas Jonas Kliūčinykas.

Jonas gimė 1932 m. birželio 24 d., per Jonines, Vinco ir Teofilės Kliūčinykų šeimoje Radžiūčiuose. Augo su broliais Vitu, Petru ir seserimi Onute (Maconiene). Kliūčinykų šeima 1941 m. turėjo repatrijuoti į Lietuvą ir, patyrę daug vargų, tik 1944 m. rudeniop sugrįžo į gimtą kraštą.

Pokario metais vietoj kariuomenės Jonas per 4 mėnesius atliko „Tarnystę Lenkijai“, dirbdamas Gdansko apylinkėse. Gyvendamas netoli Galadusio, daug žuvavo, plaukiodamas luotu, o žiemą uždarbiaudavo traukiant didelį tinklą.

1959 m. vedė Veroniką Rakucevičiūtę, atėjo į žentus ir apsigyveno Žagarių kaime. Ūkininkavo 8 ha ūkyje ir uždarbiavo atlikdamas įvairius darbus, dalyvaudamas talkose. Buvo samdomas tridieniui, skiedromis dengė stogus, mūrijo ir atlikdavo kitus statybos darbus.

Jonas turėjo gražų balsą. Mėgo vakarėlius, dainas ir giesmes. Be jo balso neapsieidavo apylinkėje jokios šermenys, laidotuvės. Jis buvo vienas pagrindinių giedotojų Žagarių bažnytėlėje ir trumpai veikusio Žagarių ansamblio dalyvis. Mėgo dainuoti ir pats sau, dirbdamas laukuose, ir kartu su kitais įvairiose sueigose.

Jonas Kliūčinykas su žmona Veronika užaugino tris sūnus, paveldėjusius muzikinius gebėjimus: Juozą, Stasį ir Praną, kurį mirtis pasiglemžė praėjus keliems mėnesiams po tėvo mirties. Du Jono proanūkėliai, Bartas ir Šimonas, lanko Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklą.

Lai skamba Jums, Jonai, angelų giesmės danguje.

Petras Kuosa

2025 m. sausio 10 d. mirė Česlavos ir Petro Kuosų sūnus Petras Kuosa.

Petras gimė 1960 m. kovo 25 d. Rimkežeriuose. Čia visą laiką gyveno, padėjo tėvams ūkyje. Po tėvelio mirties pats su mama ūkininkavo

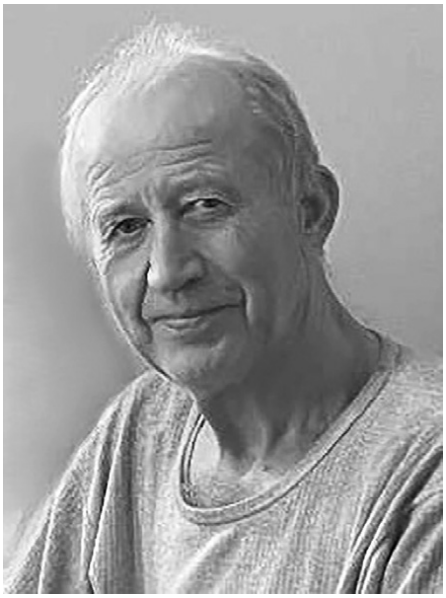

ekologiniame ūkyje. Buvo darbštus. Aplankė su mama seses ir jų šeimas Vokietijoje ir Kanadoje, jų šeimoms kasmet prenumeruodavo „Aušrą“. Gražiai prižiūrėjo tėviškę ir didelį savomis rankomis išpuoselėtą kiemą, kur vis sugrįždavo sesės su šeimomis. Ne laiku išėjo amžinybėn.

Lai Seinų kapinėse palinkusios pušys jam ir tėvams šlama ramybės giesmes.

Tadas Zdanys

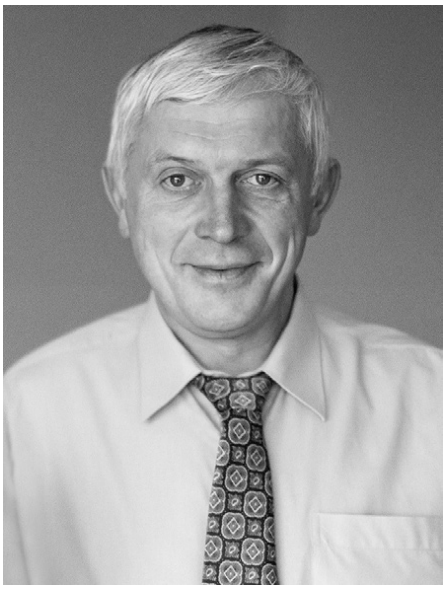

2025 m. vasario 6 d. mirė Seinų miesto gyventojas, saviveiklininkas Tadas Zdanys.

Tadas gimė 1964 m. Jurgio ir Elenos Zdanių šeimoje. Augo Žvikeliuose su vyresniąja sese Ieva ir jaunesniaisiais Romu, kuris išėjo į kunigus, bei Dariumi, likusiu ūkininkauti tėvų ūkyje. Zdanių vaikai lankė Navinykų pagrindinę mokyklą, vėliau Tadas mokėsi Punsko profesinėje žemės ūkio mokykloje. Ją baigęs įsidarbino vairuotoju Seinuose veikiančioje transporto įmonėje WSTW, vėliau dirbo Seinų pieninėje.

1985 m. vedė Onutę Balulytę iš Klevų kaimo. Šeima įsikūrė nuosavame naujame name Seinuose. Čia gimė dukros Alicija ir Jolanta. Tadas tapo taip pat dviejų anūkėlių – Karinos ir Ernesto seneliu. Vaikaičius labai mylėjo.

Neatsisakė Tadas ir visuomeninės veiklos. Netrūko jam humoro jausmo, užtat puikiai pasirodydavo kabareto vaidmenyse ir vaidinimuose. Jaunystėje vaidino Jono Marcinkevičiaus režisuotuose spektakliuose „Ponaitis“ ir „Pilėnų kunigaikštis“. Savo kultūrine veikla ir vaikų auklėjimu prisidėjo prie lietuvybės puoselėjimo Seinų krašte.

Per anksti iškeliavęs iš šio pasaulio, laimingas būki amžinybėje.

Liudas Klimasara

2025 m. kovo 26 d. po sunkios ligos mirė Liudas Klimasara,

paprastai vadintas „hidrauliku“ nuo kalniuko, teikęs vandenį ir šilumą visai apylinkei.

Liudas gimė 1956 m. balandžio 14 d. Dusnyčioje, Jono ir Marijonos (Petruškevičiūtės) Klimasarų šeimoje. Turėjo tris brolius: Juozą, Vladą ir Algirdą. 1972 m. baigė Krasnagrūdos pagrindinę mokyklą ir nusprendė tapti šaltkalviu bei santechniku. Įstojo į Elko profesinių mokyklų kompleksą, kur mokėsi, kaip teikti vandenį ir šilumą. Baigęs šią mokyklą ir įgijęs labai reikalingą šaltkalvio amatą, ėmėsi sunkaus darbo.

1979 m. vedė Stasę Sinkevičiūtę (medicinos seserį) iš Aradnykų kaimo. Šeima apsigyveno Seinuose, sulaukė dukrų Ievos ir Teresės, taip pat keturių anūkių: Julijos, Lenos, Lauros ir Anitos.

Visi atsimena Liudą kaip simpatišką ir malonų žmogų, mėgstantį pajuokauti, o tuo pačiu labai sąžiningai atliekantį savo darbą ir neatsisakantį suteikti pagalbą įvairių santechnikos avarijų metu. Jis mokėdavo susikalbėti su kiekvienu, nepriklausomai nuo amžiaus ir statuso, nors pagal išvaizdą kartais ir sudarydavo niūroko žmogaus įspūdį. Gailėdamas bėdoje, kartkartėmis sumažindavo ir savo paslaugų kainą.

Labai mylėjo šeimą, ypač anūkes. Viena iš jų mokosi Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje ir viena Punsko licėjuje.

Už gerumą, kurį skleidėte žemėje, lai Dievas suteikia Jums atlygį savo karalystėje.

Vytautas Pinkevičius

2025 m. balandžio 16 d., prieš pat Velykas, atsisveikino su šiuo pasauliu Dusnyčios kaimo ūkininkas Vytautas Pinkevičius.

Šiame kaime gimęs ir iki mirties gyvenęs Vytautas, Česiaus ir Onos (Kliūčinykaitės) Pinkevičių sūnus, sulaukė 62 metų. Išvykus iš namų sesei Elenai ir broliui Romui, jis tapo tėvų ūkio paveldėtoju. 2000 m.

susituokė su Ona Tamulionyte. Šeima išaugino sūnų Justiną.

Pinkevičiai vertėsi pieninininkyste, dirbo nemažame savos ir nuomojamos žemės plote, statė ir modernizavo ūkinius pastatus.

Jaunystėje Vytautas neatsisakydavo visuomeninių pareigų. Priklausė Žagarių gaisrininkų savanorių kuopai, talkino atstatant Žagarių bažnytėlę. Jis, kaip Dusnyčios kaimo atstovas, pasirašė kartu su 12 kitų aktyvistų testamentą, kuriuo įteisinamos šioje bažnyčioje pamaldos lietuvių kalba šiuolaikiniams tikintiesiems ir ateities kartoms.

Tegul Dievas teikia malonių ir įžvelgia gerus Jūsų darbus, Vytautai.

Albina Grigutienė

2025 m. birželio 11-ąją iškeliavo iš šio pasaulio Albina Grigutienė.

Ji gimė 1939-aisiais Klevuose kaip vienintelis Igno ir Onos (Buračiauskaitės) Grigučių vaikas. Anksti išlydėjo į amžinybę savo mamą, užtat reikėjo nuo vaikystės padėti tėvui ūkio darbuose ir imtis šeimininkavimo. Vėliau Albina šeimininkavo ne tik namuose, bet padėdavo ir kitiems kaime ruošti vestuves, gaminti maistą laidotuvėms. Mokėjo ypatingai gražiai paruošti vaišių stalą ir skaniai pagaminti.

Sulaukusi 19-os metų, ištekėjo už Juozo Grigučio iš Žvikelių. Sutuoktiniai apsigyveno jos namuose, ūkininkavo 15 ha ūkyje. Užaugino dvi dukras Onutę ir Janiną bei sūnų Vytautą, kuris perėmė gražiai išpuoselėtą ūkį ir išplėtė. Visi vaikai sukūrė šeimas. Albina buvo gera močiutė devyniems anūkams. Sulaukė septynių proanūkių. Sunki liga pakirto jos sveikatą, o netrukus ir sūnaus, kuris paskubėjo atsisveikinti su šiuo pasauliu anksčiau už savo mamą.

Lai lengva Jums būna Seinų žemelė.

Jonas Kriaučeliūnas

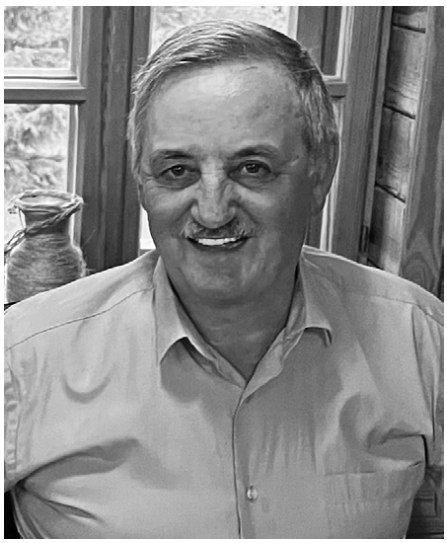

2025 m. liepos 13-ąją atsisveikino su šiuo pasauliu Paliūnų kaimo ūkininkas, bitininkas, muzikantas, aistringas grybautojas ir žvejys Jonas Kriaučeliūnas.

Jonas gimė 1950-aisiais Vinco ir

Kastulės (Knyzaitės) Kriaučeliūnų šeimoje, auginusioje tris vaikus. Gyveno Paliūnų kaime. Suaugęs vedė Emiliją Stoskeliūnaitę iš Vidugirių. Susilaukė keturių vaikų, vienuolikos anūkų ir dviejų proanūkių. Buvo mylintis vyras, tėvelis ir senelis, geras kaimynas ir draugas.

Buvo darbštus ir kruopštus darbininkas, visada skubantis, kaip ir jo aviliuose paliktos bitės. Puikiai mūrydavo žmonėms krosnis, o atlikęs šiuos ir ūkio darbus, dar suspėdavo pažuvauti ir prigrybauti, mat geriau už kitus pažino kiekvieną apylinkės miškų ir pelkių kampelį. Kaimynė sakydavo, kad grybai išauga Jonui tiesiog po kojomis.

Nuo vaikystės Jonas prisiminė daug eilėraščių, priežodžių, dainų ir juokdavosi iš anūkų prastos atminties. Mūsų visuomenė ypatingai dėkinga jam už muzikinę veiklą. Jonas armonika grodavo ir visus linksmindavo vestuvėse, o šermenų giesmėmis išlydėdavo Anapilin mirusiuosius.

Tegul danguje savosiomis giesmėmis sutiks Jus angelai.

Emilija Sinkevičiūtė

2025 m. liepos 17 d. mirė darbšti Aradnykų kaimo gyventoja Emilija Sinkevičiūtė.

Emilija gimusi 1954 m. spalio 4 d., užaugo su dvejais metais jaunesne sese Danute Jurgio ir Elenos (Delnickaitės) Sinkevičių šeimoje. Abi sesės baigė Aradnykų mokyklą. Kurį laiką dirbo prie miško sodinimo, o kai Aradnykuose buvo pastatyta nauja parduotuvė, kaimų žmonės pasiūlė pardavėja ten įdarbinti 19-metę Emiliją. Parduotuvėje, talkinant sesei Danutei, ji dirbo ilgus metus, padėdama taip pat tėvams ūkyje. Kai jie sunegalavo, Emilija su seserimi, atsisakiusios parduotuvės, pačios ūkininkavo, laikė melžiamas karves, gražiai prižiūrėjo tėvų sodybą, kurią puošė įvairiausių gėlių puikiai prižiūrimas darželis.

Visada prenumeravo ir skaitė „Aušrą“, dalyvavo Seinų „Lietuvių namų“ su Meteliais vykdytame projekte.

Emilijos rankomis sodintos gėlės liepą – pačiame žydėjimo gražume palydėjo šeimininkę Anapilin.

Lai ten Jus džiugina amžinai.

Petras Povilas Jakubonis

2025 m. rugpjūčio 13-ąją po sunkios ligos į amžinybę iškeliavo Vidugirių kaimo ūkininkas Petras Povilas Jakubonis.

Petras gimė 1940-ųjų gruodžio 5 d. Antano ir Ievos (Severinaitės) Jakubonių šeimoje. Augo su vyresniąja sese Kastule (Liutinskiene) ir jaunesniąja Maryte (Savickiene). Pagrindinę mokyklą lankė Vidugiriuose. Sulaukęs 24 metų, vedė Magdaleną Marcinkevičiūtę iš Klevų kaimo. Susilaukė trijų dukrų: Gražinos, Bronės ir Irenos. Visą laiką dirbo ūkyje, kurį nusipirko iš Vidugiriuose gyvenusio vokiečio Eiklerio. Buvusio savininko sūnus, kuris čia gimęs, ne kartą buvo atvykęs iš Vokietijos ir lankėsi pas Jakubonius.

Petras jaunystėje dalyvaudavo savo kaimo saviveikloje, buvo gaisrininkas savanoris, noriai dirbo prie Vidugirių bažnyčios statybos. Rūpinosi savo dukrų išsilavinimu, taip pat vaikų ir anūkų tautiniu auklėjimu.

Didžiavosi savo anūkais ir dviem anūkėmis iš Kauno. Nenorėjo tikėti, kad taip greit šeši anūkai išlydės jį į paskutinę kelionę. Paliko didelį liūdesį ir tuštumą žmonos, dukrų ir artimųjų širdyse.

Tegul Dievo meilė užpildo išsiskyrimo liūdesį.

Malgožata Marcinkevičienė

2025 m. spalio 1-ąją išplėšė mirtis iš mūsų tarpo labai brangų žmogų – Malgožatą Marcinkevičienę, kuri daug gerų darbų dovanojo vyrui, jo šeimai, taip pat visai lietuvių bendruomenei, pati nebūdama lietuvė.

Malgožata Marcinkevičienė gimė 1947 m. rugsėjo 30 d. Vincento ir Stefanijos Kalužnų šeimoje Lodzės

mieste. Turėjo vyresniąją seserį Jadvygą ir jaunesnįjį brolį Slavomirą. Gimtajame mieste baigė visus mokslus: Lodzės universitete įsigijo pedagogės diplomą, o vėliau baigė podiplomines studijas, įsigydama teatro instruktorės kvalifikaciją. Lodzėje dirbo teatrinės veiklos instruktore ir „Manhattan“ kultūros namų direktore.

1991-aisiais, atvykusi į mūsų kraštą ir susižavėjusi jo gamta bei žmonėmis, Malgožata nutarė čia pasilikti. Ištekėjusi už Juozo Marcinkevičiaus ir apsigyvenusi vyro namuose Žagariuose, su entuziazmu mokėsi visų žemės ūkio darbų ir šeimininkavimo kaimo sąlygomis. Ji labai mylėjo gamtą, ypač gyvūnus. Be ūkio gyvulių, globojo nemažai kačių ir šuniukų.

Atvykusi į mūsų kraštą, nenutraukė ryšių ir su kultūrine bei intelektualine veikla. Daugiau kaip 10 metų dirbo teatro režisierės darbą Seinų kultūros namuose. Savo teatrologės žiniomis ir patirtimi pasidalindavo taip pat su lietuvių mėgėjų teatrų veikėjais. Malgožata mokėjo bendrauti su žmonėmis, buvo visų mėgstama, nors sugebėdavo tarti ir kritikos žodį. Paprasčiausiai buvo teisinga ir nebijodavo savo pažiūrų išsakyti tiesiai į akis. O kad savo nuomonę išreikšdavo nepiktai, su humoru, nieks nepykdavo.

Lietuvių bendruomenė turi būti dėkinga Malgožatai Marcinkevičienei už jos paramą skleidžiant tautiškumo idėjas Seinų krašte, už tai, jog savo autoritetu įtikindavo abejojančius, kad neverta išsižadėti savo šaknų, už tai, kad ryžtingai ir atvirai stodavo savo vyro tautiečių pusėje.

Tegul Dievas už tai Jus apdovanoja savo malonėmis amžinybėje.

ALGIMANTAS PETRUŠKEVIČIUS

2025 m. spalio 8-osios ankstų rytą anapus saulės iškeliavo Burbiškių kaimo gyventojas Algimantas Petruškevičius.

Algimantas gimė 1942 m. kovo 30 d. Ąžuolų Būdoje, Kazlų valsčiuje, Marijampolės apskrityje, repatriantų iš mūsų krašto Liudviko ir Onos (Šatkauskaitės) Petruškevičių šeimoje. Algio tėvai į Lietuvą atvyko 1941 m. kovo mėn. ir apsigyveno Ąžuolų Būdoje, kur po metų gimė jiems pirmas sūnus. Į gimtuosius namus Burbiškiuose Algis su tėveliais sugrįžo tik 1944 m. rugsėjo mėn., kai jam buvo 2,5 metukų. Vėliau dar jų šeimoje gimė du vaikai, sūnus Sigitas ir jauniausioji dukrytė Birutė.

1968 m. Algimantas sukūrė šeimą su Anele Nevulyte iš gretimo Sankūrų kaimo. Jie apsigyveno Algio senelių Šatkauskų ūkyje. Petruškevičiai užaugino penkis vaikus, susilaukė šešių anūkų, kuriuos labai mylėjo ir jais rūpinosi. Anūkai ir suaugę vis dar dažnai užsukdavo pas „dziedulį“ kad ir trumpam. Algis visą gyvenimą dirbo savo ūkyje, pasižymėjo darbštumu ir neeiliniais sugebėjimais. Nors ir neturėjo mechaniko išsilavinimo, gebėjo pataisyti ne vieną traktorių. Noriai bendravo su kaimynais, kartu su kitais kaimo gyventojais talkino ruošiant vietą ir sceną Sąskrydžiui. Prireikus Algis negailėjo ir lentų scenai. Kartu su kitais Burbiškių vyrais padėjo atstatyti vokiečių nugriautą ir Algio senelio bei jo pačio saugomą Vytauto Didžiojo paminklą.

Algis buvo paslaugus, niekad neatsisakydavo prašomas pagalbos. Ne vienas užsukdavo pas jį prašydamas ką nors sutaisyti, o jis ne tik savo rankomis jiems padėdavo, bet ir mielai su visais pasišnekučiuodavo. Algis gimęs Lietuvoje, buvo lyg ir paženklintas Vyčio ženklu. Rūpinosi, kad vaikai ir anūkai mokytųsi gimtąja kalba, pažintų tėvynės istoriją. Jis kiekvieną kartą išėjęs į kiemą ilgesingai žvelgė už Galadusio, į Lietuvos laukus.

Žvelgdamas į mylimą kraštą iš aukštybių, ilsėkitės Dievo ramybėje.

Vėlinių minėtuvėse taip pat prisiminti asmenys, apie kuriuos rašyta „Aušroje“: ***Vytautas Grigutis*** (1959 11 07–2024 11 10) iš Klevų, ***Juozas Valukonis*** (1932 09 23–2025 05 27) iš Jonaraisčio, ***Danutė Kuosaitė*** (1962 02 12–2025 07 26) iš Krasnavo.

2025 m. spalio 29 d. į amžinybę iškeliavo
A. A. VALDAS GRIGUTIS
iš Žvikelių.

Nuoširdžiai dėkojame kunigams už gedulingas šv. Mišias. Padėkos žodžius tariame giesmininkams, giminėms, kaimynams, draugams ir pažįstamiems už giesmes, maldas, aukas ir Velionio palydėjimą į amžinojo poilsio vietą.

Liūdinti Velionio šeima

Neatrastos vietos: Šilavoto Davatkynas – vienuolynas be įžadų

MRF MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

Lilija Valatkienė

Lilijos Valatkienės nuotr.

Lietuvoje yra nemažai muziejų, įsikūrusių po atviru dangumi. Vienas istoriškai įdomių, netikėtų ir unikalių atradimų esąs Šilavoto Davatkynas. Jis įsikūręs Prienų rajone, Naujasodžio kaimo pušyne, šalia Šilavoto parapijos centro, autentiškoje vietoje, kur XX amžiuje veikė neformalus moterų vienuolynas.

Kodėl pašiepiamos davatkos

„Bendrinės lietuvių kalbos žodyne“ rašoma, jog davatka – tai „perdėtai pamaldus ar veidmainiškai dorybingas žmogus (...): Davatka įkūnija žmogaus tipą, kuris viską stebi, gaudo gandus. Nebūk tu toks davatka!“ Ir sinonimai ne itin pagarbūs: šventeiva, fanatikas, veidmainys, apsimetėlis ir kt.

Tautosakoje davatkos pašiepimais plakamos: „Davatka stovi prie grotelių, o rožančius iki kelių. Ūkyje trys nenaudingi daiktai: vaikis muzikantas, arklys drigantas (eržilas, kumelys), merga davatka. Kai davatką vinčiavojo (tuokė), viso miesto šunys lojo. Davatkos liežuvis lig kelių. Iš davatkos – nei Dievui žvakės, nei velniui šakės. Davatkos kiemo lenkis iš tolo.“

Kaip ten esą iš tikrųjų? Ar yra kita nuomonė? Tai ir knietėjo sužinoti Šilavoto Davatkyne.

Lilijos Valatkienės nuotr.

Atokiau nuo akių

Šeštadienio vakarą miške prie vartelių pasitinka Danguolė Lincevičienė. Ką tik išlydėjusi būrį keliautojų, jaučiasi pavargusi. Bet sužinojusi, kad esame žurnalistai, neskubėjo atsisveikinti ir mielai vedžiojo po teritoriją, atrakindama kiekvieną davatkėlių namelį, rodydama jų daiktus, pasakojo apie šią unikalią vietą.

Apie šimtmetį čia veikė neformalus moterų vienuolynas, kuriame gyveno

pamaldžios vienišos moterys – davatkėlės. Didžioji dalis jų, neturėdamos materialinių galimybių stoti į vienuolyną, apsigyveno šioje atokioje vietoje.

Vienu metu Davatkyno teritorijoje stovėjo 7 gyvenamieji nameliai, kuriuose gyveno keturiolika davatkėlių. Vieni jų didesni, kiti labai maži.

Čia pirmoji 1895 metais apsigyveno Marijona Dabrišiūtė. Antroji Davatkyno gyventoja – Marė Gelčytė, čia atsikėlusi 1898 metais. Taip išsipirkdamos žemę iš vietinio ūkininko kūrėsi pamaldžios moterys, vadintos davatkėlėmis. Jos statėsi sau varganus būstus.

Lilijos Valatkienės nuotr.

Nepaprastu pamaldumu išsiskyrė Ona Marcinkevičiūtė, Marė Dabrišiūtė, Ona Zieniūtė, Ona ir Marytė Kuklieriūtės, Ona Mieldažytė, Ona (Anelė) Mieldažytė, Magdė Matusevičienė.

Išsaugojo ir atgaivino

Pirmojo pasaulinio karo metais čia veikė daraktorių mokykla (nelegali kaimo pradinė mokykla, veikusi Lietuvoje spaudos draudimo laikotarpiu, 1864–1904). Davatkėlės savo laiką skyrė bažnyčios priežiūrai, pagalbai kunigams ir aplinkiniams, slaugė ligonius, suteikdavo prieglobstį likimo nuskriaustiesiems, mokė siuvimo, audimo, verpimo, mezgimo. Jos rūpinosi kaimo žmonių dvasiniu ugdymu: slapta, rizikuodamos ruošė apylinkių vaikus Pirmajai Šv. Komunijai. Sovietų laikais davatkėlė Ona Mieldažytė teista už tikybos mokymą.

Šiandien yra išlikę du autentiški gyvenamieji namai, du ūkiniai statiniai – pašiūrė ir rūsys. Nedidelėje teritorijoje sutelkti pastatai suformavo tarsi atskirą gyvenvietę.

Išsaugoti autentiški pamaldžių moterų memorialiniai daiktai, sukaupti etnografiniai krašto istorijos artefaktai, oleografijos (grafikos technika, imituojanti tapybą) kolekcija. Vyksta profesionalių menininkų plenerai, parodos, Poezijos pavasario literatūriniai skaitymai, pasidainavimai bei kiti kultūriniai renginiai.

Lilijos Valatkienės nuotr.

Įkurtas muziejus

1999 m. mirus paskutinei ypač pamaldžiai davatkėlei Onai Mieldažytei, kuklų „vienuolyną be įžadų“ paveldėjo pirmosios čia apsigyvenusios Marijonos Dabrišiūtės giminaitė Danguolė Dabrišiūtė-Lincevičienė. Ta pati, kuri pasitiko mus prie vartelių.

Anuomet Danguolė, dar negalvodama apie muziejų, rinko etnografinius kaimo buities rakandus. Vienus aplinkiniai gyventojai padovanojo, kitus D. Lincevičienė išmainė į medų, uogas ir kitas darže išaugintas gėrybes. Vėliau šie sukaupti senovę menantys daiktai papildė Šilavoto Davatkyno ekspoziciją.

Nuo 2004 m. Danguolė Lincevičienė, padedant rašytojoms, lietuvybės puoselėtojoms Aldonai Ruseckaitei, Virginijai Mašinskienei, Inetai Marčiukaitei

Lilijos Valatkienės nuotr.

ir kitoms, pradėjo organizuoti kultūrinius renginius, dailininkų plenerus, poezijos vakarus, bendruomenės šventes, spektaklius. Taip pat čia vyksta edukacinės programos moksleiviams, netradicinio ugdymo dienos, senųjų amatų pristatymai, Lietuvos muziejų kelio, tarptautinės Muziejų nakties renginiai. Davatkėlės Marijonos Dabrišiūtės giminaičiai – Lincevičių šeima ir vietos bendruomenė rūpinasi Davatkyno išsaugojimu ir atgaivinimu.

Privataus muziejaus pradžia – 2004 metai, o nuo 2007 metų dalis Davatkyno namelių veikia kaip Prienų krašto muziejaus padalinys. Visuose memorialiniuose davatkėlių nameliuose įrengtos ekspozicijos, kuriose supažindinama su čia gyvenusių pamaldžių moterų buitimi, kasdieniais darbais, pamaldumo tradicijomis.

Skulptūrų tako koplytėlės

2006 metais pušyno šlaite, šalia tako, vedančio į bažnyčią, buvo įrengtas skulptūrų takas. Čia gyvenusios davatkėlės takeliu kasdien skubėjo į bažnyčią. Dabartinių Davatkyno šeimininkų idėja buvo skulptūromis paženklinti šį taką. Šioje vietoje sumanyta davatkėlių atminimą įprasminti šventųjų moterų atvaizdais koplytėlėse.

Per šimtą metų čia gyveno keturiolika davatkėlių. Įdomu tai, kad beveik visos vienodais vardais: Onos, Marijos, Magdalenos.

Šilavoto bažnyčioje švenčiami Šv. Kotrynos atlaidai, kurios atvaizdas yra bažnyčios šoniniame altoriuje, todėl ji pavaizduota vienoje iš koplytėlių. Dar buvo pasirinkta šv. Veronika. Šalia takelio iškilo Švč. Mergelės Marijos skulptūra, koplytėlėse sustojo šventosios Ona, Magdalena, Veronika, Kotryna, o centre – Švenčiausioji Jėzaus Širdis. Švč. Jėzaus Širdies koplytėlė – Šilavoto Švč. Jėzaus Širdies bažnyčios simbolis, taip pat skirtas pagerbti Šilavoto parapijos įkūrėją Antaną Radušį, kurio rūpesčiu buvo pastatyta parapijos bažnyčia.

Nameliuose – gyvos istorijos atgarsiai

Paskutinės Davatkyno gyventojos Onos Mieldažytės namelyje įkurta sakralinė ekspozicija. Čia eksponuojami kunigų drabužiai, šventi paveikslai, kurių seniausias, siuvinėtas, pasak Danguolės, mena spaudos draudimo laikotarpį, medinės ir molinės šventųjų skulptūrėlės, rožančiai, maldaknygės. Namelyje išlikę autentiški baldai – spintelė, lova, stalas. Šiame viename kambarėlyje gyvenusi davatkėlė priimdavusi iki aštuonių mergaičių, kurioms toli buvę eiti mokytis. Kambarėlyje gyvenant devyniems žmonėms, miegoti tekdavo ir ant krosnies, ir ant grindų.

Kitame namelyje pamatysime audimo stakles, austas lovatieses, rankšluosčius, verpimo ratelį, linų mintuvus, siuvamąją mašiną. Trečiame namelyje, kur gyveno davatkėlė Marcinkevičiūtė, eksponuojami davatkėlių daiktai: drabužiai, maldaknygės, buities rakandai, kuriuos naudojo moterys. Sienas puošia šventųjų paveikslai. Ketvirtasis namelis – buvęs D. Lincevičienės močiutės. Jame viskas išlikę autentiška, kaip buvę gyvenant dviem sesėms.

Kieme išlikęs gilus rūsys, kuriame davatkėlės saugodavo ūkininkų suaukotas daržoves. Vandenį nešdavosi iš šaltinių, malkų pasirūpindavo iš miško.

***

Minint Šilavoto Davatkyno muziejaus 10-ąjį jubiliejų, sulaukta garbaus svečio – Apaštališkojo Nuncijaus, Šventojo Sosto atstovo Lietuvoje Jo Eminencijos arkivyskupo Pedro Lopez Quintanos.

Anot Danguolės Lincevičienės, maloniai sutikusios papasakoti šios unikalios etnografinės vietovės istoriją, pagrindinis Davatkyno, tapusio žinomiausiu kultūriniu centru Prienų rajone, tikslas yra išsaugoti, puoselėti čia gyvenusių ir Dievo tarnystę pasirinkusių davatkėlių atminimą.

Lietuvos žiniasklaida

MRF
MEDIJŲ RĖMIMO FONDAS

2025 10 29–11 18

Pagaliau valdančiajai koalicijai pavyko sukomplektuoti Ingos Ruginienės vadovaujamą ministrų kabinetą: pradėjo dirbti nauji krašto apsaugos ir kultūros ministrai. Atrodo, kad galvos skausmo ir kritikos valdžiai turėjo sumažėti. Bet...

Kad į Lietuvą metų metais iš Baltarusijos transporto priemonėmis gabenta cigarečių kontrabanda – jokia naujiena. Tačiau pastaraisiais metais Lietuvai pastačius fizinius barjerus pasienyje, kontrabandininkai rūkalų permetimui per valstybinę sieną ėmė naudoti meteorologinius balionus. Pasieniečiai tai žinojo, balionams leido įskristi ir tada stengėsi surasti nusileidusią kontrabandą bei pagauti tuos, kuriems tie „siuntiniai“ buvo skirti. Pernai rugsėjį vienas balionas nusileido net pačiame Vilniaus oro uoste, tačiau viskas liko, kaip buvę.

Visuomenei šis faktas irgi nebuvo didelė paslaptis, bet tai jos tiesiogiai nelietė. Tačiau maždaug prieš mėnesį dėl, kaip teigė atsakingos tarnybos, „skrendančių neidentifikuotų objektų – tikėtina, meteorologinių balionų“ – keliamo pavojaus imta stabdyti Vilniaus oro uosto darbą. Ypač bloga keliaujantiems lėktuvais iš Vilniaus buvo savaitė, kai skrydžiai stabdyti net keturis kartus. Dėl to paveikta apie 80 skrydžių, per 10 tūkst. keleivių patyrė didelių nepatogumų: kai kurių skrydžiai buvo nukelti keliolikai valandų, žmonės su vaikais, grūstis, viešbutis šalia tik vienas. Skrendantiems į Vilnių tokiais atvejais irgi nieko gero: lėktuvai nukreipiami į Kauną (vienąkart buvo uždarytas ir jis), Palangą, Rygą, Varšuvą. Iš viso spalį dėl oro erdvės ribojimų buvo paveikta per 170 skrydžių ir daugiau nei 27 tūkst. keleivių.

Be abejo, kuo daugiau stabdomų skrydžių, tuo daugiau nepatenkintųjų ir kritikos valdžiai bei už sienos saugumą atsakingoms struktūroms. Piliečiai kėlė klausimus: balionai skraidė ir pernai, kodėl tada niekas neuždarinėjo oro uostų, kodėl įskridę balionai nenumušami, kodėl rimtai nekovojama su kontrabandininkais... Pats iš Vilniaus skridęs parlamentinės Demokratų sąjungos „Vardan Lietuvos“ pirmininkas Saulius Skvernelis portalui lrt.lt sakė, jog žmonės oro uoste jautė bejėgiškumą. Kritikavo jis ir Vyriausybę. „Mums kiekvieną kartą žada ryžtingus veiksmus, bet po kiekvieno incidento sako: „Dabar, jeigu jau kitą kartą, tai kas nors bus, jau mes tada trept trept kojele.“ Tai tu nekalbėk, tu vieną kartą padaryk, o kai kalbi ir nieko nedarai, tai niekas ir netiki, kad ką nors gali padaryti“, – piktinosi politikas.

Pasak žiniasklaidos, oro uostai skaičiuoja, kad dėl sutrikdytų skrydžių patyrė kone šimtą tūkstančių eurų nuostolių, tačiau reputacinė žala Lietuvai gali būti gerokai didesnė.

Tuo metu premjerė I. Ruginienė tvirtino, kad kariuomenė pradėjo naudoti modernius oro erdvės stebėjimo radarus, dabar pareigūnai mato į Lietuvą plūstančius kontrabandinius balionus – dėl to esą ir reaguoja jautriau. Kariuomenei duotas leidimas numušti kontrabandinius balionus, tačiau tam nėra priemonių. Jei balionas skrenda 5–7 km aukštyje, jis nepasiekiamas, o iki Vilniaus – tik 15 min. skrydžio. „Jų mes neutralizuoti šaunamaisiais ginklais negalime. Lėktuvų tam reikalui irgi nenaudosi. Sraigtasparniai irgi negali būti naudojami. Taigi yra labai siauras kinetinių priemonių sąrašas, kuris gali būti naudojamas. Situacija yra tokia, kokia yra“, – portalas lrt.lt perteikė Prezidento patarėjo Deivido Matulionio žodžius.

Nors dabar „statinė ridenama“ ant esančiųjų valdžioje, tačiau, pasak portalo lrt.lt, per kone dvejus metus kontrabandininkų balionai leidosi ir pievose, ir Vilniaus centre, ir kariniuose poligonuose, ir oro uosto teritorijoje. Prieš metus tai laikyta tik kontrabanda. „Tai dalykai, kurie priklauso nuo vėjo krypties, jų grėsmė ar rizika saugumui neturi būti perdėta ir nereikia žmonių gąsdinti“, – pernai sakė tuometinė premjerė Ingrida Šimonytė, nors ekspertai jau tuomet įspėjo apie bandymus patestuoti mūsų radarų sistemą. „Indikacijų iš tarnybų, žvalgybų institucijų jokių nebuvo, kad tai yra susiję su režimu (A. Lukašenkos – red. past.), – tikino buvusi vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė. <...> Oro uosto teritorijoje balionas nusileido ir pernai. Tačiau tuomet skrydžiai neatšaukti. „Mūsų turima informacija, mastas buvo kitoks ir skrydžių pobūdis buvo kitoks“, – teigė „Oro navigacijos“ generalinis direktorius Saulius Batavičius“, – rašė portalas.

Po nuolatinių Vilniaus oro uosto veiklos stabdymų prisiminta idėja pagrindinį oro uostą pastatyti tarp sostinės ir Kauno: šiuo klausimu 2009 m. buvo parengta net 900 puslapių studija. Ekspertų nuomone, tai problemų neišspręstų. Savo paslaugas pasiūlė ir Šiauliai, kuriuose įsikūrusios oro policijos funkcijas atliekančios NATO oro pajėgos. „Kodėl reikia skristi į Rygą? Pinigus būtų galima palikti Lietuvoje. <...> Tai saugiausias Lietuvos oro uostas“, – feisbuke rašė miesto meras. Tiesa, Šiaulių oro uosto direktorė Aurelija Kuezada portalui lrytas.lt paaiškino, kad šis oro uostas vienu metu galėtų

aptarnauti tik vieną orlaivį. Nutūpti vietos yra, tačiau personalo ir įrangos tiek, jog vienu metu būtų galima aptarnauti tik vieną lėktuvą.

Valdžios atstovai ne kartą teigė, jog kontrabandiniai balionai – su A. Lukašenkos pritarimu vykdoma hibridinė Baltarusijos ataka prieš Lietuvą. Po Nacionalinio saugumo komisijos pasitarimo žurnalistams pranešta, jog nutarta, anot I. Ruginienės, komunikuojant su sąjungininkais ir kaimynėmis Lenkija ir Latvija, imtis griežčiausių veiksmų: su kai kuriomis išimtimis iki lapkričio pabaigos visiškai uždaryti dar veikusius pasienio postus su Baltarusija Medininkuose ir Šalčininkuose. Pasak premjerės, tai bus skausminga tiek kontrabandininkams, tiek jiems siautėti leidžiančiam Lukašenkos režimui.

Tokiam valdžios sprendimui buvo nemažai pritariančių. Kai kas siūlė sieną uždaryti visiems laikams.

Tuo metu Seimo narys Remigijus Žemaitaitis teigė, jog taip Lietuva veikia netinkamai ir didesnė žala būsianti ne Baltarusijos režimui, o Lietuvos gyventojams ir verslui. „Manau, kad tai yra baudžiauninko principas – kenkti savo valstybei ir savo žmonėms, kada tu uždarai pasienio punktus ir nesišneki, prieš uždarydamas, nediskutuoji su verslininkais, žmonėmis, kurie dirbo aplink Baltarusiją, Kazachstane, Tadžikistane <...>. Nuostoliai padaryti milžiniški, pasitikėjimas valstybe turbūt nukrito į žemiausią lygmenį“, – žiniasklaidai kalbėjo politikas.

Nežinia, kokių nuostolių patirs Lietuvos ekonomika, tačiau kad netikėtas sienos uždarymas virsta nemažais nuostoliais ir dar neaišku, kokie jie bus apskritai, prabilo Lietuvos nacionalinė vežėjų automobiliais asociacija „Linava“. Asociacijos viceprezidento Olego Tarasovo skaičiavimu, Baltarusijoje įstrigę 1,5–2 tūkst. vilkikų. Pervežimu automobiliais besiverčiančios įmonės („Linavos“ duomenimis, Lietuvoje tokių yra 8000) netenka milijoninių sumų. Vyriausybė raginta nedelsiant imtis konkrečių priemonių sprendžiant šią krizę. Pasak „Linavos“, Lietuvos institucijos turi prisiimti atsakomybę už tai, kad šie vilkikai ten liko. Vežėjai ragino Vyriausybę atidaryti bent vieną pasienio kontrolės punktą bei užtikrinti vežėjų turto apsaugą ir evakuaciją iš Baltarusijos teritorijos. Asociacijos atstovai teigė, jog jei Lietuvos valdžia būtų juos įspėjusi bent parą apie būsimą sienos uždarymą, dalis vilkikų būtų sugrąžinti į Lietuvą, o kiti neišvažiavę. Lietuvos vežėjų automobiliais asociacija net svarstė surengti protesto akciją Lietuvoje ir Briuselyje. Premjerė, reaguodama į vežėjų priekaištus, sakė: „Nuolatos dvi savaites kartojome ir sakėme – jeigu nesustos hibridinė ataka, mes uždarysime sienas ilgesniam laikui. Galima buvo šitai situacijai tikrai pasirengti.“

Nežinia, kaip situacija išsispręs, ar sienų uždarymas privers A. Lukašenką nusileisti ir kontrabanda daugiau į Lietuvą neskraidys. Kol kas Baltarusija ėmėsi atsakomųjų veiksmų: Užsienio reikalų ministerija paskelbė, kad lietuviški vilkikai, įstrigę ties pasienio punktais, bus perkelti į specialiai tam skirtas stovėjimo aikšteles, kad būtų užtikrintas jų saugumas... Bet už dyką jie ten nestovės: A. Lukašenka įsakė už stovėjimą imti mokestį – 120 eurų už parą, o jei pinigai nebus sumokėti, vilkikai bus konfiskuoti. Nesunku paskaičiuoti, kiek vien už stovėjimo aikšteles sumokės Lietuvos vežėjai ir uždirbs Baltarusijos diktatorius. „Kol mes atidarysime sienas ir kol iš ten išvažiuosime, susikaups tokios sumos, kad neapsimokės pasiimti tų transporto priemonių“, – LRT radijui sakė „Linavos“ vadovas Erlandas Mikėnas.

Lietuvos valdžia, reaguodama į vežėjų situaciją, kreipėsi į Baltarusiją su siūlymu atidaryti evakuacinį koridorių Lietuvos ir Europos Sąjungos vežėjams. Tačiau, kaip ir buvo galima tikėtis, sulaukė neigiamo atsakymo. Juk kol kas A. Lukašenka yra tas, kuris su lietuvių vilkikais ir puspriekabėmis daro, ką nori. O dar ir nemažai uždirba. Baltarusiai nieko prieš, kad būtų atkurtas „normalus“ sienos veikimas, t. y. atidaryti iki šiol veikę kontrolės punktai ir judėjimas vyktų abiem kryptimis. „Lukašenka buvo informuotas apie padėtį pasienyje, apie priemones, kurių imasi Baltarusijos pusė, kad kuo greičiau išspręstų šią situaciją ir atidarytų kontrolės punktus“, – Baltarusijos užsienio reikalų ministrą citavo naujienų agentūra „Belta“.

Lietuva nesiruošia nusileisti. O kol kas premjerei besidžiaugiant, kad mažėja balionų skrydžių, kai kas sako, jog dabar nepalankus vėjas kontrabandos balionams: pažiūrėsim, kai jo kryptis pasikeis. Kaip sakė I. Ruginienė, mes laikysimės griežtos pozicijos. Stiprinamas regioninis bendradarbiavimas: lenkai, latviai, estai žada solidarizuotis ir parems, jei situacija nesikeis.

Situacija su Baltarusijoje likusiu mūsų šalies transportu aptarta ir „Žinių radijo“ laidoje „Dienos klausimas“. Laidoje kalbėjęs jau minėtas S. Skvernelis kritikavo sprendimą staigiai uždaryti sienas. Anot jo, Vyriausybė turėjo pasakyti, kad duodamos septynios dienos, kas yra Baltarusijoje, prašom išvykti, o jei neišgirsit, bus jūsų rizika. Dabar mūsų piliečiai ir jų turtas tapo įkaitais. Pašnekovas neatmetė galimybės, jog ilgiau nesugebant išspręsti šios problemos, Lietuvos verslininkų sunkvežimiai iš tikro gali būti konfiskuoti. Anot S. Skvernelio, jei situacija taps visai beviltiška, išeitis – skambutis draugui, partneriui, kuris šioje situacijoje gali pagelbėti. O tas draugas – Amerika.

Ten pat kalbėjęs Vladimiras Laučius, Geopolitikos ir saugumo studijų centro vyriausiasis patarėjas, sakė, kad akivaizdžiai valdžia problemos nesugeba išspręsti, o mėgindama spręsti vieną, sukuria antrą. Lietuva

ir toliau įsitraukusi į praeitos valdžios įvardytą vadinamąjį vertybinės užsienio politikos užburtą ratą, kur su visais reikia kovoti iki paskutinio kraujo lašo, politika turi būti pirmiausia, ir tik ji svarbi, o apie ekonomiką iš viso nereikėtų kalbėti. Ir dabartinė valdžia gyvena ir elgiasi taip, lyg ekonomika būtų visai nesvarbi sritis. Tai klaidinga paradigma.

Kita problema – mes darome viską atvirkščiai, negu daro mūsų strateginiai partneriai amerikiečiai. Nes JAV užkulisiuose jau siunčia aiškų signalą, kad jiems reikalingas tranzitas, kurį Lietuva uždarė Baltarusijai. Jų nuomone, mes turėtume rasti susitarimą, kuris ir politiškai, ir ekonomiškai tenkintų mūsų partnerius. Lietuva to nedaro, mes einame priešingu keliu, negu eina JAV. Ir tai mums yra ne į naudą.

1975 metų lapkričio 16 dieną Punsko bažnyčioje susituokė **Onutė ir Silvestras Aleksai** bei **Marytė ir Petras Severinai**.

Eikime ir toliau tvirtai susikibę už rankų,
nors tas kelias viliojantis, ilgas, sunkus.
Veskimės kartu pagarbą, meilę, kantrybę
dar ilgus, ilgus metus...

Mielieji,
jau 50 metų drauge einate gyvenimo keliu ta pačia kryptimi, jaučiate vienas kito širdies plakimą, paramą, užuojautą. Gyvenate taip, kad sunkią gyvenimo valandą galite pasakyti vienas kitam: „Ačiū, kad Tu esi šalia...“ Tai tikras auksinės santuokos pavyzdys!
Šio gražaus jubiliejaus proga linkime stiprios sveikatos, gražių dienų, pasididžiavimo vaikais ir anūkais, o svarbiausia – mylėti vienas kitą, mokėti atleisti ir mėgautis bendryste dar ilgus metus.

Jus sveikina

Dukros su žentais, sūnūs su marčiomis bei gausus būrys anūkų

„Carito“ informacija

2025 m. lapkričio 1 d. surinkta 9380 zlotų ir 10 eurų. Mokiniams ir auklėtojoms širdingai dėkojame.

2025 m. kapinėms nupirkta žoliapjovė – 2231 zl, ekskavatoriaus darbai – 2300 zl, kuras 540 zl. Iš viso 5071 zl.

Primename apie tinkamą šiukšlių rūšiavimą. Vasarą kaimų seniūnės, tarėjas ir savanorės kelis kartus šiukšles tinkamai surūšiavo. Pastebėjo netvarką ir žmonių abejingumą nešant maišuose žemę su sudžiūvusiomis gėlėmis.

Dėkojame savanoriams už prie koplytstulpių ir prie klebonijos pasodintas gėles, koplytėlės sutvarkymą Visų Šventųjų dienai.

„Carito“ nariai

GERBIAMI PRENUMERATORIAI!
Nebūkite abejingi –
prenumeruokite „Aušrą“, „Suvalkietį“ ir „Aušrelę“!
Galima atvykti į redakciją Punske
arba Lenkijos lietuvių draugijos būstinę Seinuose
ar užsiprenumeruoti pavedimu į banko sąskaitą
(numeris pateikiamas paskutiniame žurnalo viršelyje),
nurodant, už kurį leidinį mokama.

LIETUVIŠKŲ LEIDINIŲ 2026 m. PRENUMERATOS KAINOS (zlotais)

Šalis	Laikotarpis	Aušra	Aušrelė	Suvalkietis
Lenkija	metai	60	16	16
	pusmetis	30	8	8
	ketvirtis	15	4	4
Lietuva (nepirmenybiniu paštu)	metai	120	45	45
	pusmetis	60	22,50	22,50
Kitos užsienio šalys (pirmenybiniu paštu)	metai	160	65	65
	pusmetis	80	32,50	32,50